Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2025)0159

Ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošana un izpilde 2025. gadā gaidāmā Augsta līmeņa politiskā foruma kontekstā

Eiropas Parlamenta 2025. gada 9. jūlija rezolūcija par ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanu un izpildi 2025. gadā gaidāmā Augsta līmeņa politiskā foruma kontekstā (2025/2014(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību 3. panta 5. punktu un Līguma par Eiropas Savienības darbību 13. pantu un 208. panta 1. punktu (LESD),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2022. gada 6. aprīļa Lēmumu (ES) 2022/591 par vispārējo Savienības vides rīcības programmu līdz 2030. gadam[1],

– ņemot vērā Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju, Eiropas Parlamenta un Eiropas Komisijas 2017. gada 30. jūnija kopīgo paziņojumu “Jaunais Eiropas Konsenss par attīstību — mūsu pasaule, mūsu cieņa, mūsu nākotne”[2],

– ņemot vērā tā 2015. gada 8. septembra rezolūciju par turpmākiem pasākumiem saistībā ar Eiropas pilsoņu iniciatīvu “Right2Water”[3] un 2022. gada 5. oktobra rezolūciju par ūdens pieejamību kā cilvēktiesībām: ārējā dimensija[4],

– ņemot vērā tā 2019. gada 28. novembra rezolūciju par ārkārtas situāciju klimata un vides jomā[5],

– ņemot vērā tā 2021. gada 9. jūnija rezolūciju par ES Biodaudzveidības stratēģiju 2030. gadam: atgriezīsim savā dzīvē

---

1 OV L 114, 12.4.2022., 22. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/591/oj.
2 OV C 210, 30.6.2017., 1. lpp.
3 OV C 316, 22.9.2017., 99. lpp.
4 OV C 132, 14.4.2023., 54. lpp.
5 OV C 232, 16.6.2021., 28. lpp.

dabu[1],

– ņemot vērā tā 2022. gada 6. jūlija rezolūciju par ES sociālās ekonomikas rīcības plānu[2],

– ņemot vērā ANO Ģenerālās asamblejas 2023. gada 27. marta rezolūciju "Sociālās un solidaritātes ekonomikas veicināšana ilgtspējīgai attīstībai",

– ņemot vērā Starptautiskās Darba organizācijas rezolūciju par cienīgu darbu un aprūpes ekonomiku, kas pieņemta Starptautiskās Darba konferences 112. sesijā 2024. gada 14. jūnijā,

– ņemot vērā tā 2022. gada 6. jūlija rezolūciju par pievēršanos nodrošinātībai ar pārtiku jaunattīstības valstīs[3],

– ņemot vērā tā 2022. gada 24. novembra rezolūciju par turpmāko Eiropas finanšu arhitektūru attīstībai[4],

– ņemot vērā tā 2023. gada 14. marta rezolūciju par politikas saskaņotību attīstībai[5],

– ņemot vērā tā 2023. gada 23. jūnija rezolūciju par ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) īstenošanu un sasniegšanu[6],

– ņemot vērā tā 2024. gada 19. decembra ieteikumu Padomei saistībā ar ES prioritātēm ANO Sieviešu statusa komisijas 69. sesijā[7],

– ņemot vērā tā 2024. gada 11. aprīļa rezolūciju par grūtniecības pārtraukšanas tiesību iekļaušanu ES Pamattiesību hartā[8],

– ņemot vērā tā 2021. gada 24. jūnija rezolūciju par seksuālās un reproduktīvās veselības un tiesību uz to stāvokli Eiropas Savienībā sieviešu veselības kontekstā[9],

– ņemot vērā Komisijas dienestu 2020. gada 18. novembra darba dokumentu "ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšana —

---

1 OV C 67, 8.2.2022., 25. lpp.
2 OV C 47, 7.2.2023., 171. lpp.
3 OV C 47, 7.2.2023., 149. lpp.
4 OV C 167, 11.5.2023., 57. lpp.
5 OV C, C/2023/398, 23.11.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/398/oj.
6 OV C, C/2024/493, 23.1.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/493/oj.
7 OV C, C/2025/1971, 11.4.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1971/oj.
8 OV C, C/2025/1279, 13.3.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1279/oj.
9 OV C 81, 18.2.2022., 43. lpp.

visaptveroša pieeja” (SWD(2020)0400),

– ņemot vērā Komisijas dienestu 2021. gada 3. novembra darba dokumentu “Labāka regulējuma pamatnostādnes” (SWD(2021)0305) un 2023. gada jūlija labāka regulējuma rīkkopu,

– ņemot vērā IAM integrēšanu labāka regulējuma satvarā, tostarp Komisijas 2021. gada 29. aprīļa paziņojumu “Labāks regulējums: apvienojam spēkus, lai izstrādātu labākus tiesību aktus” (COM(2021)0219),

– ņemot vērā Padomes 2015. gada 26. maija secinājumus par nabadzības izskaušanu un ilgtspējīgu attīstību pēc 2015. gada

– ņemot vērā Padomes 2019. gada 24. oktobra secinājumus par labklājības ekonomiku[1] un Padomes 2024. gada 24. jūnija secinājumus par ES prioritātēm Apvienoto Nāciju Organizācijā tās 79. sesijā (2024. gada septembris–2025. gada septembris),

– ņemot vērā Padomes 2021. gada 22. jūnija secinājumus “Visaptveroša pieeja tam, lai tiktu paātrināta ANO Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam īstenošana — pēc Covid-19 krīzes atjaunot uzlabojot”,

– ņemot vērā Padomes 2022. gada 16. jūnija Ieteikumu par mācīšanos zaļās pārkārtošanās un ilgtspējīgas attīstības sekmēšanai,

– ņemot vērā Padomes 2022. gada 21. jūnija secinājumus par izglītības ilgtspējīgai attīstībai un globālajam pilsoniskumam kā būtiska ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) sasniegšanas instrumenta pārveidojošo lomu,

– ņemot vērā Padomes 2024. gada 24. jūnija secinājumus par ES attīstības palīdzības mērķiem,

– ņemot vērā Komisijas 2019. gada 11. decembra paziņojumu “Eiropas zaļais kurss” (COM(2019)0640),

– ņemot vērā Komisijas 2020. gada 11. marta paziņojumu “Jauns aprites ekonomikas rīcības plāns. Par tīrāku un konkurētspējīgāku Eiropu” (COM(2020)0098),

– ņemot vērā Komisijas 2021. gada 12. maija paziņojumu “Ceļš uz veselīgu planētu itin visiem. ES Gaisa, ūdens un augsnes nulles piesārņojuma rīcības plāns” (COM(2021)0400) un tā pielikumus,

– ņemot vērā Eiropas Vides aģentūras un Komisijas Kopīgā pētniecības centra 2025. gada 3. marta ziņojumu “Zero pollution monitoring and outlook 2025” (Nulles piesārņojuma monitorings un perspektīva

---

[1] OV C 400, 26.11.2019., 9. lpp.

2025. gadā),

– ņemot vērā Komisijas 2022. gada 23. februāra paziņojumu par pienācīgas kvalitātes nodarbinātību visā pasaulē globālas taisnīgas pārkārtošanās procesam un ilgtspējīgai atveseļošanai (COM(2022)0066),

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 12. marta paziņojumu "Klimatisko risku pārvaldība cilvēku un labklājības aizsardzībai" (COM(2024)0091),

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada 26. februāra paziņojumu "Tīras rūpniecības kurss — kopīgs konkurētspējas un dekarbonizācijas ceļvedis" (COM(2025)0085),

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada 7. marta paziņojumu "Sieviešu tiesību ceļvedis" (COM(2025)0097),

– ņemot vērā Komisijas priekšsēdētājas Urzulas fon der Leienas 26 Eiropas komisāru pilnvarojuma vēstules,

– ņemot vērā Eiropas Vides aģentūras 2019. gada 4. decembra ziņojumu "Vide Eiropā — stāvoklis un perspektīvas 2020: zināšanas, kas palīdz pārkārtoties uz ilgtspējīgu Eiropu",

– ņemot vērā ES Globālās veselības stratēģiju,

– ņemot vērā ES Dzimumu līdztiesības rīcības plānu III (*GAP III*),

– ņemot vērā ES Biodaudzveidības stratēģiju 2030. gadam,

– ņemot vērā Eiropas Aprūpes stratēģiju,

– ņemot vērā ES pirmo brīvprātīgo pārskatu par IAM īstenošanu, ar ko Apvienoto Nāciju Organizācija tika iepazīstināta 2023. gada 19. jūlijā,

– ņemot vērā 2024. gada 18. jūnijā publicēto *Eurostat* uzraudzības ziņojumu par progresu virzībā uz IAM sasniegšanu ES kontekstā,

– ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2018. gada 19. septembra atzinumu "Rādītāji, kas ir piemērotāki IAM novērtēšanai — pilsoniskās sabiedrības ieguldījums", 2019. gada 30. oktobra atzinumu "Nevienu neatstāt novārtā, īstenojot Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam" un 2021. gada 8. decembra atzinumu "Atjaunota ilgtspējīga finansējuma stratēģija",

– ņemot vērā ANO rezolūciju Nr. 70/1 "Pārveidosim mūsu pasauli: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam" (Programma 2030. gadam), kura tika pieņemta ANO ilgtspējīgas attīstības augstākā līmeņa sanāksmē Ņujorkā 2015. gada 25. septembrī un kurā noteica IAM,

– ņemot vērā Konvenciju par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu (*CEDAW*),

– ņemot vērā ANO Biodaudzveidības konvenciju (*UNCBD*) un Kuņminas–Monreālas globālo biodaudzveidības satvaru, par ko vienojās *UNCBD* Pušu konferences 15. sanāksmē,

– ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām (*CRPD*) un ES stratēģiju par personu ar invaliditāti tiesībām 2021.–2030. gadam,

– ņemot vērā Sendai ietvarprogrammu katastrofu riska mazināšanai 2015.–2030. gadam, ko ANO dalībvalstis pieņēma ANO 2015. gada 18. marta Trešajā pasaules konferencē par katastrofu riska mazināšanu,

– ņemot vērā ANO Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām (*UNFCCC*) un Parīzes nolīgumu, kas tika pieņemts *UNFCCC* pušu 21. konferencē (*COP21*) Parīzē, 2015. gada 12. decembrī,

– ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Okeāna zinātnes desmitgade ilgstpējīgai attīstībai (2021.–2030. gads),

– ņemot vērā Buenosairesas apņemšanos, kas iezīmē virzību uz aprūpes sabiedrību un kas pieņemta Reģionālās konferences par sievietēm Latīņamerikā un Karību jūras reģionā piecpadsmitajā sesijā, kuru organizēja Latīņamerikas un Karību jūras valstu Ekonomikas komisija, Apvienoto Nāciju Organizācijas Dzimumu līdztiesības un sieviešu iespēju veicināšanas iestādes (*UN Women*) Amerikas un Karību jūras reģiona birojs un Argentīnas valdība un kura notika Buenosairesā 2022. gada 7.–11. novembrī,

– ņemot vērā 2024. gada kopīgo ziņojumu “Are we getting there? A synthesis of UN system evaluations of SDG 5” (Vai mēs to sasniedzam? Kopsavilkums par ANO sistēmas izvērtējumu attiecībā uz 5. IAM), ko izdevuši *UN Women*, ANO Attīstības programma, ANO Iedzīvotāju fonds, ANO Bērnu fonds un Pasaules Pārtikas programma,

– ņemot vērā 2023. gada 4. marta Nolīgumu, kas saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvenciju izstrādāts par jūras biodaudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas (*BBNJ*) (ANO Atklātās jūras līgums),

– ņemot vērā Deklarāciju par vardarbības pret sievietēm izskaušanu,

– ņemot vērā Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta 2024. gada dzimumu līdztiesības indeksu,

– ņemot vērā Pekinas Rīcības platformu un tās pārskatīšanas konferenču rezultātus,

– ņemot vērā ANO Cilvēktiesību padomes 2021. gada 8. oktobrī pieņemto Rezolūciju Nr. 48/13, ANO Ģenerālās asamblejas 2022. gada 28. jūlijā pieņemto Rezolūciju Nr. 76/300 par cilvēktiesībām uz tīru, veselīgu un ilgtspējīgu vidi un 2024. gada 18. aprīlī pieņemto Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas Rezolūciju Nr. 2545 (2024) par cilvēktiesību uz drošu, tīru, veselīgu un ilgtspējīgu vidi integrēšanu Reikjavīkas procesā,

– ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Vides asamblejas (*UNEA*) rezolūciju "5/10. Vides dimensija ilgtspējīgai, noturīgai un iekļaujošai atveseļošanai pēc Covid-19", kas pieņemta 2022. gada 2. martā,

– ņemot vērā ANO 2019. gada globālo ilgtspējīgas attīstības ziņojumu "Nākotne ir šodien: zinātne ilgtspējīgas attīstības panākšanai",

– ņemot vērā ANO ģenerālsekretāra ziņojumu "Mūsu kopīgā programma", kurš iesniegts ANO Ģenerālajai asamblejai, un pilnvaras, kas ar ANO Ģenerālās asamblejas 2021. gada 15. novembra rezolūciju Nr. 76/6 sniegtas ANO ģenerālsekretāram turpmāku pasākumu veikšanai saistībā ar viņa ziņojumu,

– ņemot vērā ANO 2021. gada ilgtspējīgas attīstības ziņojumu "Rīcības desmitgade ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanai" un ANO 2022. gada ilgtspējīgas attīstības ziņojumu "No krīzes uz ilgtspējīgu attīstību: IAM kā ceļvedis laikposmam līdz 2030. gadam un pēc tam",

– ņemot vērā ANO 2024. gada ziņojumu par ilgtspējīgas attīstības mērķiem,

– ņemot vērā Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes (*IPCC*) 2018. gada īpašo ziņojumu "Globālā sasilšana 1,5 °C robežās", īpašo ziņojumu par klimata pārmaiņām un zemi, īpašo ziņojumu par okeānu un kriosfēru mainīga klimata apstākļos un sesto novērtējuma ziņojumu (*AR6*),

– ņemot vērā Starpvaldību zinātnes un politikas platformas bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu pakalpojumu jomā (*IPBES*) 2019. gada 25. novembra globālo novērtējuma ziņojumu par bioloģisko daudzveidību un ekosistēmu pakalpojumiem un tās jaunākos ziņojumus par saiknes un transformatīvo izmaiņu novērtējumiem,

– ņemot vērā ANO Vides programmas (*UNEP*) 2021. gada 18. februāra ziņojumu "Making Peace with Nature: A scientific blueprint to tackle the climate, biodiversity and pollution emergencies" (Miera izlīgšana ar dabu — zinātnisks projekts klimata, bioloģiskās daudzveidības un piesārņojuma ārkārtas situāciju risināšanai),

– ņemot vērā ANO Ekonomisko un sociālo lietu departamenta 2022. gada janvāra publikāciju "IAM laba prakse: veiksmes stāstu apkopojums un gūtā pieredze IAM īstenošanā — otrais izdevums",

– ņemot vērā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) 2022. gada 10. novembra ziņojumu “Ilgtspējīgas attīstības finansēšanas globālā perspektīva 2023. gadā: ilgtspēja bez taisnīguma nav iespējama”,

– ņemot vērā cilvēces attīstības ziņojumu 2023/24 “Breaking the Gridlock: Reimagining cooperation in a polarized world” (Izeja no strupceļa – jauna veida sadarbība polarizētā pasaulē),

– ņemot vērā ANO starpaģentūru darba grupas attīstības finansēšanas jautājumos 2024. gada aprīļa ziņojumu “2024. gada ziņojums par ilgtspējīgas attīstības finansēšanu: attīstības finansēšana krustcelēs”,

– ņemot vērā ANO ģenerālsekretāra 2023. gada februāra iniciatīvu “IAM stimuli Programmas 2030. gadam izpildei”,

– ņemot vērā 2022. gada 23. septembrī sākto Bridžtaunas iniciatīvu,

– ņemot vērā Pasaules Veselības organizācijas (PVO) iniciatīvu “Viena veselība” un PVO, ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas (*FAO*), Pasaules Dzīvnieku veselības organizācijas un *UNEP* kopīgo rīcības plānu “Viena veselība” (2022.–2026. gads),

– ņemot vērā PVO ziņojumu “2024 progress report on the Global Action Plan for Healthy Lives and Well-being for All” (2024. gada progresa ziņojums par Globālo rīcības plānu veselīgai dzīvei un labklājībai visiem),

– ņemot vērā iniciatīvu “Spotlight”, kuras mērķis ir izskaust vardarbību pret sievietēm un meitenēm,

– ņemot vērā *FAO* brīvprātīgi piemērojamās pamatnostādnes par ilgtspējīgas mazapjoma zvejas saglabāšanu pārtikas nodrošinājuma un nabadzības izskaušanas kontekstā,

– ņemot vērā samitu par jaunu globālu finanšu paktu, kas notika Parīzē 2023. gada jūnijā,

– ņemot vērā 2023. gada IAM samitu, kas notika 2023. gada septembrī Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas augsta līmeņa nedēļas laikā,

– ņemot vērā Nākotnes samitu, kas notika 2024. gada 22. un 23. septembrī Ņujorkā, tā rezultātus, Nākotnes paktu, kurā ir noteiktas 56 darbības ilgtspējīgas attīstības paātrināšanai un finansēšanai, un tā divus pielikumus — globālo digitālo paktu un deklarāciju par nākamajām paaudzēm,

– ņemot vērā ceturto starptautisko konferenci par attīstības finansēšanu, kas no 2025. gada 30. jūnija līdz 3. jūlijam notika Seviļā, Spānijā,

– ņemot vērā Ilgtspējīgas attīstības risinājumu tīkla 2025. gada janvāra ziņojumu “2025. gada ziņojums par Eiropas ilgtspējīgu attīstību: ilgtspējīgas attīstības prioritātes jaunajai ES vadībai”,

– ņemot vērā IAM Aktīvas rīcības tiešsaistes datubāzi,

– ņemot vērā pašreizējās valstu un reģionālās iniciatīvas, kas veicina ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu,

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Attīstības komitejas un Vides, klimata un pārtikas nekaitīguma komitejas kopīgās apspriedes saskaņā ar Reglamenta 59. pantu,

– ņemot vērā Attīstības komitejas un Vides, klimata un pārtikas nekaitīguma komitejas ziņojumu (A10-0125/2025),

A. tā kā Programma 2030. gadam un 17 integrētie IAM, tostarp to 169 mērķi un 247 rādītāji, ir vienīgais globāli kopīgais un politiski saskaņotais satvars uz pierādījumiem balstītai politikai, ar ko risina kopīgas problēmas un līdzsvarotā un iekļaujošā veidā var panākt ilgtspējīgu attīstību tās trīs dimensijās — ekonomikas, sociālā un vides ilgtspēja;

B. tā kā ANO dalībvalstis ir apņēmušās IAM sasniegt līdz 2030. gadam; tā kā tikai 17 % IAM tiek īstenoti, kā plānots, gandrīz pusē ir panākts minimāls vai mērens progress un vairāk nekā trešdaļas IAM īstenošana ir apstājusies vai pat regresējusi zem 2015. gada pamatlīmeņa; tā kā svarīgie pasākumi, kas jau ir veikti nozīmīgās jomās, liecina, ka ir steidzami jārīkojas, lai mainītu šo satraucošo tendenci, un ka tiem vajadzētu kalpot par stimulu IAM pilnīgai īstenošanai;

C. tā kā Programmas 2030. gadam īstenošana nozīmē, ka ekonomikas attīstībai jāiet roku rokā ar sociālo taisnīgumu, labu pārvaldību un cilvēktiesību ievērošanu; tā kā Covid-19 pandēmijas sekas, jaunā ģeopolitiskā vide, konfliktu saasināšanās, ģeopolitiskā spriedze, planētas iespēju robežu pārkāpšana, pieaugošā atkarība no izejvielām un kritiski svarīgiem izrakteņiem, klimata pārmaiņu un bioloģiskās daudzveidības zuduma negatīvās sekas un vairākas krīzes dažādās jomās būtiski ietekmē progresu IAM sasniegšanā;

D. tā kā aplēsts, ka līdz 2030. gadam pasaules nabadzīgākajās valstīs galējā nabadzībā nonāks vēl 175 miljoni cilvēku, tostarp 89 miljoni sieviešu un meiteņu[1]; tā kā personas ar invaliditāti ir neaizsargātākas pret nabadzību, jo tām ir mazākas nodarbinātības un izglītības iespējas, zemākas algas un lielāka dzīves dārdzība; tā kā,

---

1 https://www.un.org/sustainabledevelopment/wp-content/uploads/2023/02/SDG-Stimulus-to-Deliver-Agenda-2030.pdf.

lai reaģētu uz nabadzību, ir jārīkojas steidzami un kolektīvi;

E. tā kā IAM, kas ir universāli un nedalāmi, ir piemērojami visiem dalībniekiem, tostarp pilsoniskajai sabiedrībai un sociālajiem partneriem, kā arī publiskajam un privātajam sektoram; tā kā šie dalībnieki būtu sistemātiski jāiesaista ar IAM saistītu rīcībpolitiku izstrādē un īstenošanā; tā kā privātā sektora apņemšanās sasniegt IAM ir iespēja paplašināt attīstības darbību mērogu un palielināt to ilgtspēju, radot darbvietas, stimulējot ekonomikas attīstību un izskaužot nabadzību;

F. tā kā ES ir uzsvērusi savu nepārprotamo apņemšanos īstenot Programmu 2030. gadam un tās IAM; tā kā progress IAM sasniegšanā Eiropas valstīs ir nevienmērīgs un daudzas ilgtspējīgas attīstības dimensijas pēdējo desmit gadu laikā nav uzrādījušas ievērojamu progresu, jo to apdraud pieaugošais nabadzības līmenis un pieaugošā nevienlīdzība starp valstīm un to iekšienē; tā kā 8. vides rīcības programmas jaunākais progresa uzraudzības ziņojums liecina, ka ES attiecībā uz lielāko daļu rādītāju nav uz pareizā ceļa mērķrādītāju sasniegšanai[1]; tā kā Komisija ir atzinusi, ka ES līmenī ir vajadzīgs lielāks progress daudzu IAM sasniegšanā un ka IAM īstenošana ir jāpaātrina, cik drīz vien iespējams, īpašu uzmanību pievēršot neaizsargātām personām;

G. tā kā Komisija vēl nav izstrādājusi visaptverošu stratēģiju Programmas 2030. gadam vai IAM finansēšanas plāna īstenošanai ES līmenī; tā kā Komisija ir apņēmusies IAM īstenošanā izmantot tā dēvēto visas valdības pieeju un tās darba programmai būtu jāveicina Programmas 2030. gadam īstenošana; tā kā Savienībai būtu jākļūst par paraugu tam, kā nodrošināt labklājību pašreizējām un nākamajām paaudzēm visā pasaulē;

H. tā kā 2025. gada Augsta līmeņa politiskais forums tiks sasaukts no 2025. gada 14. līdz 23. jūlijam Ekonomikas un sociālo lietu padomes aizgādībā; tā kā 2025. gada Augsta līmeņa politiskais forums koncentrēsies uz to, lai veicinātu ilgtspējīgus, iekļaujošus, uz zinātni un pierādījumos balstītus risinājumus Programmas 2030. gadam īstenošanai un tās IAM sasniegšanai nolūkā nevienu neatstāt novārtā; tā kā tas veiks 3. IAM (nodrošināt veselīgu dzīvi un sekmēt labklājību jebkura vecuma cilvēkiem), 5. IAM (panākt dzimumu līdztiesību un nodrošināt pilnvērtīgas iespējas visām sievietēm un meitenēm), 8. IAM (veicināt noturīgu, iekļaujošu un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi, pilnīgu un produktīvu nodarbinātību, kā arī cilvēka cienīgu darbu visiem), 14. IAM (saglabāt un ilgtspējīgi izmantot okeānus, jūras un to resursus) un 17. IAM (atjaunot globālo partnerību ilgtspējīgai attīstībai) padziļinātu pārskatīšanu;

---

1 https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/monitoring-progress-towards-8th-eap-objectives.

I. tā kā veselība ir neaizstājams pamats cilvēku labklājībai; tā kā veselība ir pilnīgas fiziskas, garīgas un sociālas labklājības stāvoklis, nevis vienkārši stāvoklis, kad cilvēks nejūtas slims vai novārdzis[1]; tā kā Covid-19 pandēmija vien ir sagrāvusi gandrīz 10 gadu laikā sasniegto progresu paredzamajā mūža ilgumā[2]; tā kā nepārnēsājamas slimības, tostarp sirds un asinsvadu slimības, vēzis, diabēts, demence un hroniskas elpošanas orgānu slimības, joprojām ir galvenie nāves cēloņi pasaulē; tā kā bažas rada arī ceļu satiksmes drošība;

J. tā kā gaisa piesārņojums ir būtisks nepārnēsājamu slimību faktors un izraisa gandrīz 7 miljonus nāves gadījumu visā pasaulē, un vairāk nekā 90 % nāves gadījumu notiek valstīs ar zemiem un vidējiem ienākumiem; tā kā ES līmenī gaisa piesārņojums, neraugoties uz panākto progresu, joprojām ir lielākais vides veselības apdraudējums, kas katru gadu izraisa simtiem tūkstošu priekšlaicīgas nāves gadījumu;

K. tā kā dzimumu līdztiesībai ir izšķiroša nozīme taisnīgai, iekļaujošai un ilgtspējīgai attīstībai; tā kā, neraugoties uz dažiem panākumiem, joprojām pastāv ievērojama nevienlīdzība; tā kā, lai veicinātu 5. IAM sasniegšanu, ir jāstiprina sieviešu tiesības, jānodrošina pilnvērtīgas iespējas sievietēm un meitenēm, jāvēršas pret neobjektīvām sociālajām normām, jāizskauž kaitīga prakse un jācīnās pret diskrimināciju;

L. tā kā darba tiesību aizsardzība pasliktinās un palielinās ienākumu nevienlīdzība; tā kā 2024. gadā globālā atalgojuma atšķirība starp dzimumiem sasniedza 402 miljonus, savukārt strādājošo nabadzības galējie veidi visā pasaulē skar 240 miljonus darba ņēmēju[3]; tā kā sievietēm un jauniešiem ir augstāks bezdarba līmenis; tā kā vairāk nekā katrs piektais jaunietis nemācās, nestrādā vai neapgūst arodu[4];

M. tā kā okeāni aizņem vairāk nekā 70 % no mūsu planētas virsmas un tā ir lielākā ekosistēma; tā kā okeāniem ir izšķiroša nozīme kā klimata regulatoriem, tie veicina saimniecisko darbību un nodrošina iztiku vairāk nekā 3 miljardiem cilvēku; tā kā okeāns ir pasaulē lielākais sabiedrotais cīņā pret klimata pārmaiņām, jo tas rada 50 % no pasaulē nepieciešamā skābekļa, absorbē 25 % no visām oglekļa dioksīda emisijām un uztver 90 % no liekā siltuma, ko rada šīs emisijas, bet tā absorbēšanas spēja pasliktinās; tā kā 40 % no okeāniem smagi ietekmējis piesārņojums, zvejas resursu izsmelšana, piekrastes dzīvotņu izzušana un citas cilvēka darbības; tā kā ANO

---

1 https://apps.who.int/gb/bd/PDF/bd47/EN/constitution-en.pdf?ua=1.
2 https://www.who.int/news/item/24-05-2024-covid-19-eliminated-a-decade-of-progress-in-global-level-of-life-expectancy.
3 https://www.ilo.org/sites/default/files/2025-01/WESO25_Trends_Report_EN.pdf.
4 https://www.ilo.org/resource/news/number-youth-not-employment-education-or-training-neet-cause-concern.

ģenerālsekretārs 2022. gada ANO Okeānu konferencē izsludināja "ārkārtas situāciju okeānos"; tā kā iekļaujošai okeānu pārvaldībai cita starpā vajadzētu būt sociāli taisnīgai un balstītai uz cilvēktiesībām, kā arī būtu jāveicina dzimumu līdztiesība;

N. tā kā patlaban ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanai ik gadu trūkst 4 triljonu USD ieguldījumu; tā kā ārvalstu tiešo ieguldījumu plūsmas uz jaunattīstības valstīm ir samazinājušās, savukārt naudas pārvedumu un oficiālās attīstības palīdzības (OAP) pieaugums ir bijis pieticīgs[1];

O. tā kā finansējuma trūkums ir būtisks šķērslis dzimumu līdztiesības rezultātu sasniegšanai; tā kā dzimumu līdztiesība ir būtiska, lai izpildītu solījumus par ilgtspēju, labklājību, sociālo taisnīgumu, mieru un cilvēces progresu; tā kā jēgpilnām un noturīgām finanšu saistībām un stingrākiem budžeta plānošanas procesiem ir būtiska nozīme, lai atbalstītu tiesību aktu, politikas virzienu un dzimumvērīgu pakalpojumu īstenošanu nolūkā veicināt dzimumu līdztiesību visos 5. IAM mērķrādītājos[2];

P. tā kā pēc desmit gadu ilgas straujas parāda uzkrāšanās parādu līmenis valstīs ar zemiem, vidējiem un augstiem ienākumiem joprojām ir nepieredzēti augsts un tas ierobežo šo valstu spēju investēt IAM sasniegšanā un klimata problēmu efektīvā risināšanā; tā kā aptuveni 60 % valstu ar zemiem ienākumiem ir pakļautas augstam parādsaistību grūtību riskam vai šīs grūtības jau izjūt[3]; tā kā fiskālo telpu jaunattīstības valstīs ar lielām parādsaistībām vēl vairāk samazina tādi ārēji satricinājumi kā dabas katastrofas, dažādi parādu pārvaldības aspekti, augstākas aizņēmumu izmaksas un tas, ka starptautiskās vide nav labvēlīga iekšzemes resursu mobilizēšanai;

Q. tā kā nelikumīgas finanšu plūsmas, nodokļu bāzes samazināšana, peļņas novirzīšana un korupcija visā pasaulē ir samazinājušas ieņēmumus un ir vēl viens būtisks ilgtspējīgas attīstības šķērslis; tā kā šo problēmu risināšanai ir vajadzīga starptautiskā sadarbība un noteikumi nodokļu jomā;

R. tā kā ES un tās dalībvalstis ir lielākais līdzekļu devējs jaunattīstības valstīm un nodrošina aptuveni 42 % no OAP; tā kā ES ir noteikusi mērķi kopīgi nodrošināt OAP 0,7 % apmērā no tās nacionālā kopienākuma (NKI); tā kā ES kopējā OAP 2023. gadā bija 0,57 % no NKI un tikai četras dalībvalstis sasniedza saskaņoto mērķi, bet vairākas citas dalībvalstis samazināja OAP; tā kā, lai sasniegtu šo mērķrādītāju, ES budžetā OAP nākamajā daudzgadu finanšu shēmā būtu jāparedz vismaz 200 miljardu EUR; tā kā stratēģija "Global Gateway" ir stratēģisks instruments, kuram ir potenciāls veicināt

---

1 https://unstats.un.org/sdgs/report/2024/Goal-17/.

2 https://equalmeasures2030.org/wp-content/uploads/2024/09/EM2030_2024_SDG_Gender_Index_EN_digital.pdf.

3 https://unstats.un.org/sdgs/report/2024/Goal-17/.

dažādu savstarpēji saistītu IAM sasniegšanu, jo īpaši izmantojot starptautiskas partnerības un investīcijas transporta, enerģētikas un digitālajā infrastruktūrā, kā arī veselības un izglītības jomā;

S. tā kā ES politiskā apņemšanās attiecībā uz politikas saskaņotību attīstībai tika atkārtoti apstiprināta 2017. gada jaunajā Eiropas Konsensā par attīstību, kurā atzīts, ka politikas saskaņotība attīstībai "ir izšķirīgs elements ES IAM sasniegšanas stratēģijā un svarīgs ieguldījums vērienīgāka mērķa īstenošanā, proti, nolūkā panākt politikas saskaņotību ilgtspējīgai attīstībai (*PCSD*)"; tā kā *PCSD* ir pieeja, kas paredz ilgtspējīgas attīstības ekonomisko, sociālo un vides dimensiju integrēt visos politikas veidošanas posmos;

T. tā kā jaunā ASV administrācija ir pieņēmusi vairākus ļoti satraucošus un kaitējošus lēmumus starptautiskās attīstības un humānās palīdzības jomā, jo īpaši par 83 % finansējuma apturēšanu ASV Starptautiskās attīstības aģentūras (*USAID*) programmām; tā kā tiek lēsts, ka tas ietekmē ārvalstu atbalsta līgumus 54 miljardu USD apmērā; tā kā *USAID* finansēšanas apturēšana un globālā atbalsta samazināšana, ko veikušas vairākas dalībvalstis, ilgtermiņā negatīvi ietekmēs pasaules attīstības programmu īstenošanu un IAM sasniegšanu,

Pašreizējais stāvoklis

1. atkārtoti apstiprina savu stingro un nelokāmo apņemšanos nodrošināt visu IAM, to mērķrādītāju un Programmas 2030. gadam kopumā savlaicīgu un pilnīgu īstenošanu, jo īpaši ņemot vērā ģeopolitiskās, sociālās, ekonomiskās un vides situācijas pasliktināšanos; atkārtoti apstiprina stingro apņemšanos attiecībā uz Nākotnes paktu, kas ir nozīmīgs solis ceļa uz ANO atjaunošanu un IAM sasniegšanu;

2. pauž nožēlu par to, ka globālā sabiedrība būtiski atpaliek Programmas 2030. gadam īstenošanā un IAM mērķu sasniegšanā; atzīst 17 IAM savstarpējo saistību un atkarību un apstiprina, ka, lai izpildītu Programmu 2030. gadam un tālākā perspektīvā, būs vajadzīga plaša un ātra rīcība attiecībā uz visiem IAM; uzsver, ka Covid-19 pandēmijas negatīvās sekas, konfliktu saasināšanās, ģeopolitiskā spriedze, sociālās, veselības un humanitārās ārkārtas situācijas un klimata pārmaiņu negatīvās ietekmes paātrināšanās rada būtiskus šķēršļus IAM sasniegšanai un ka visiem dalībniekiem ir jāpieliek lielākas pūles reālo vajadzību apmierināšanai;

3. atzīst, ka kavēšanos IAM sasniegšanā pastiprina tas, ka progress dažādās valstu grupās, jo īpaši nabadzīgākajās un neaizsargātākajās valstīs un reģionos, ievērojami atšķiras; uzsver, ka minētās progresa atšķirības ir saasinājusi *USAID* finansējuma apturēšana un ES dalībvalstu un citu ESAO valstu veiktie globālā atbalsta budžeta samazinājumi; uzsver, ka, lai pasauli virzītu uz IAM sasniegšanu, ir jāturpina pievērst pastiprināta uzmanība attīstības sadarbībai;

4. uzsver, ka attiecīgo politiku iespējas IAM sasniegšanā valstīs ar zemiem un vidējiem ienākumiem lielā mērā samazina augstie parādu līmeņi un augstās parādu apkalpošanas izmaksas; norāda uz globālās finanšu arhitektūras ierobežojumiem un nepietiekamo starptautisko atbalstu; uzsver, ka šīm valstīm, lai sekmētu daudz lielākus ieguldījumus IAM sasniegšanā, steidzami ir vajadzīgi lielāki finanšu resursi un fiskālā telpa; uzsver, ka globālās finanšu arhitektūras reformēšanai ir vajadzīga sadarbība pasaules līmenī, jo īpaši ņemot vērā ceturto Starptautisko konferenci par attīstības finansēšanu, kas no 2025. gada 30. jūnija līdz 3. jūlijam notiks Seviļā;

5. uzsver, ka ir steidzami vajadzīga starptautiskā sadarbība un izlēmīga pārveidojoša rīcība, lai mūsu sabiedrību un ekonomiku stingri virzītu uz IAM sasniegšanu un novērstu planētas trīskāršo krīzi, proti, klimata pārmaiņas, biodaudzveidības izzušanu un piesārņojumu; uzsver, ka IAM būtu jāsasniedz taisnīgi un planētas iespēju robežās; uzsver, ka visos IAM īstenošanas centienos būtu jāintegrē sociālā ilgtspēja, tostarp globālās nevienlīdzības mazināšana, piekļuve pamatpakalpojumiem un sociālās iekļautības veicināšana;

6. atzinīgi vērtē Bridžtaunas iniciatīvas jaunāko redakciju kā pirmo soli attiecībā uz rīcību klimata jomā, kurā aicināts mobilizēt papildu 500 miljardus USD gadā, lai mazinātu klimata pārmaiņas un pielāgotos tām jaunattīstības valstīs; tomēr atgādina, ka ar to joprojām nepietiek; tādēļ mudina ES un tās dalībvalstis strādāt pie tā, lai nodrošinātu papildu 1,3 triljonus USD gadā klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumiem, kā arī zaudējumiem un kaitējumam, izmantojot publiskos koncesiju instrumentus un instrumentus, ar kuriem netiek radīti parādi, saskaņā ar ceļvedi “No Baku uz Belēnu”, par ko vienojās *COP 29*;

7. atkārtoti norāda, ka starptautiskā sadarbība ir pamatnosacījums tam, lai pasaule gūtu progresu IAM sasniegšanā līdz 2030. gadam un pēc tam, un ka šādā sadarbībā par prioritāti būtu jānosaka partnervalstu noturības, stabilitātes un autonomijas stiprināšana, jo īpaši Āfrikā, veicinot ekonomiskās un cilvēces attīstības iespējas un pārorientējoties uz galvenajām prioritātēm, piemēram, pārtiku, veselības aprūpi un izglītību; uzsver, ka, neraugoties uz pašreizējās ģeopolitiskās situācijas radītajām grūtībām, īpaša uzmanība būtu jāpievērš reģioniem un kopienām, kas visvairāk novirzījušās no kursa, lai nodrošinātu, ka neviens netiek atstāts novārtā; brīdina, ka bezdarbības vai turpmākas kavēšanās sekas galvenokārt izjutīs visneaizsargātākās personas, bet tās negatīvi ietekmēs arī visu pasauli kopumā;

8. uzsver, cik svarīga ir nepārtraukta piekļuve kvalitatīviem datiem par klimatu un vidi un starptautisko ziņošanas pienākumu izpilde, lai varētu veidot uz zinātni un pierādījumiem balstītu politiku; ar bažām norāda, ka nesenās ģeopolitiskās norises liecina par globālās klimata infrastruktūras neaizsargātību; turklāt uzsver nepieciešamību

stiprināt sadarbību starp ES un globālajām struktūrām (*IPCC* un ANO), lai nodrošinātu, ka ES politikas pamatā joprojām ir jaunākās zinātniskās atziņas klimata jomā;

9. atzīst, cik svarīgas IAM sasniegšanai ir valstu īstenotās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas; atzīst, ka ilgtspējīgas attīstības pieejas būtu jāpielāgo konkrētiem vietējiem apstākļiem; šajā sakarā uzsver vietējo un reģionālo iestāžu nozīmīgo lomu to vietējo darbību un stratēģiju noteikšanā, īstenošanā un uzraudzībā, kas veicina IAM sasniegšanu pasaules mērogā; turklāt uzsver, ka IAM efektīvai īstenošanai ir nepieciešams plašs ieinteresēto personu loks, spēcīgākas sociālās un institucionālās partnerības, publiskās un privātās investīcijas, sadarbība un atbildības dalīšana starp publiskajiem dalībniekiem, plašāka iedzīvotāju iesaiste, pienācīga izglītošana un izteiktāka sadarbība starp publisko un privāto sektoru, zinātni un pilsonisko sabiedrību;

10. uzsver, ka ES vadošā loma IAM globālajā īstenošanā joprojām ir būtiska, jo īpaši ņemot vērā daudzās ģeopolitiskās problēmas un pašreizējās krīzes; uzsver, ka ES un tās dalībvalstīm būtu jāuzņemas izteiktāka vadošā loma globālo centienu koordinēšanā, lai novērstu stagnāciju vai regresu un veicinātu vai paātrinātu IAM sasniegšanu, vienlaikus arī turpmāk esot uzticamam partnerim, kas sniedz lietderīgu un ilgtspējīgu palīdzību; uzsver Eiropas zaļā kursa lielo nozīmi IAM īstenošanā un sasniegšanā;

11. uzsver nepieciešamību mobilizēt pienācīgu finanšu resursu daudzumu ar IAM saistītām pārmaiņām un veicināt saskaņotu un iekļaujošu politiku visos pārvaldības līmeņos, par prioritāti nosakot IAM iekļaušanu politikas veidošanā un Komisijas ietekmes novērtējumos;

12. aicina ES iestādes pildīt savu sen paustās apņemšanās piemērot integrētu pieeju dzimumu līdztiesībai un intersekcionālu perspektīvu visās ES politikas jomās un finansējumā; pauž nožēlu par to, ka valstīm joprojām trūkst 44 % datu, kas vajadzīgi, lai izsekotu 5. IAM, un vairāk nekā 80 % valstu trūkst datu par vismaz vienu 5. IAM mērķrādītāju[1]; tādēļ uzsver, ka ir jāstiprina valstu statistikas biroji un jāuzlabo to globālā koordinācija un sadarbība, lai nodrošinātu uz informāciju balstītu politikas veidošanu un novērstu atlikušās dzimumu datu atšķirības;

13. uzsver ANO un ikgadējā Augsta līmeņa politiskā foruma svarīgo lomu Programmas 2030. gadam un IAM īstenošanas uzraudzībā un pārskatīšanā; uzskata, ka 2025. gada Augsta līmeņa politiskais

---

1 https://equalmeasures2030.org/wp-content/uploads/2024/09/EM2030_2024_SDG_Gender_Index_EN_digital.pdf .

forums būtu jāizmanto, lai sniegtu augsta līmeņa politiskas norādes un jaunu stimulu pastiprināt centienus un paātrināt rīcību, kas vajadzīga IAM sasniegšanai līdz 2030. gadam;

IAM, uz ko attiecas padziļinātā pārskatīšana 2025. gada Augsta līmeņa politiskajā forumā

3. IAM. Nodrošināt veselīgu dzīvi un sekmēt labklājību jebkura vecuma cilvēkiem

14. pauž nožēlu par nelielo vai mēreno progresu lielākās daļas 3. IAM mērķrādītāju sasniegšanā un rīcības tempa palēninināšanos kopš 2015. gada vairākās svarīgās jomās; ar bažām norāda, ka pienācīgi tiek īstenoti mazāk nekā 10 % no 3. IAM mērķrādītājiem un ka līdz 2030. gadam, visticamāk, tiks sasniegta mazāk nekā viena trešdaļa no tiem; pauž nopietnas bažas par to, ka ES arī nav sasniegusi plānoto aptuveni pusei no rādītājiem, ko *Eurostat* analizēja 2024. gada jūnija ziņojumā;

15. pauž satraukumu par to, ka progress virzībā uz vispārēju veselības apdrošināšanu ir palēninājies, un tāpēc gandrīz pusei pasaules iedzīvotāju ir liegta piekļuve veselības aprūpes pamatpakalpojumiem; pauž nopietnas bažas par to, ka 2 miljardiem cilvēku, kuriem nav veselības apdrošināšanas, veselības aprūpes izmaksas rada finansiālas grūtības[1];

16. uzsver, ka veselības aprūpes sistēmas saskaras ar pieaugošu spriedzi, ko izraisa iedzīvotāju novecošana, zemas kvalitātes veselības aprūpes infrastruktūra un veselības aprūpes darbinieku trūkums pasaulē, un atgādina, ka, lai virzītos uz vispārēju veselības apdrošināšanu, ir jārisina minētās problēmas; uzsver ievērojamās atšķirības visā pasaulē attiecībā uz pienācīgu veselības aprūpes darbinieku skaitu, proti, valstīs ar zemiem ienākumiem ir viszemākais īpatsvars un pieejamība; norāda, ka 54 valstīs ir vajadzīgi vēl 1,8 miljoni veselības aprūpes darbinieku un galvenokārt tajās, kurās ir augsti ienākumi, un tikai tāpēc, lai saglabātu viņu pēc vecuma standartizēto īpatsvaru[2]; uzsver veselības aprūpes darbinieku neaizsargātību, jo viņi saskaras ar lielāku darba slodzi, izdegšanu un garīgās veselības problēmām; iesaka nodrošināt mērķorientētu atbalstu, apmācību un aizsardzības pasākumus, lai aizsargātu priekšējās līnijas speciālistus un stiprinātu reaģēšanas spējas ārkārtas situācijās veselības jomā;

17. uzsver, ka daudzās un savstarpēji saistītās krīzes, klimata pārmaiņu un biodaudzveidības zuduma negatīvā ietekme uz veselību,

---

1 https://unstats.un.org/sdgs/report/2024/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2024.pdf.

2 https://unstats.un.org/sdgs/report/2024/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2024.pdf.

ekonomiskā nestabilitāte, nabadzība, pastāvīga nevienlīdzība, jo īpaši starp neaizsargātām iedzīvotāju grupām un reģioniem, un arvien vairāk ierobežoti resursi, neraugoties uz arvien pieaugošo pieprasījumu pēc veselības aprūpes pakalpojumiem, var saasināt krīzi veselības jomā, mazināt globālo veselības jomas drošību un vēl vairāk kavēt virzību uz 3. IAM mērķrādītāju sasniegšanu;

18. pauž nožēlu par Covid-19 pandēmijas postošo ietekmi uz globālo veselību un 3. IAM mērķrādītāju sasniegšanu; uzsver, ka Covid-19 pandēmija ir atklājusi plašus un ilgstošus trūkumus veselības aprūpes sistēmās un ir parādījusi, cik svarīgi ir palielināt gatavību krīzēm, spēju reaģēt uz tām un veselības aprūpes sistēmu noturību; uzsver, ka veselības apdraudējumi nepazīst robežas un ka vietēja mēroga ārkārtas situācija veselības jomā var ātri izvērsties par globālu pandēmiju, kam ir vajadzīga koordinēta globāla reakcija un lielāka starptautiskā sadarbība, izmantojot spēcīgas daudzpusējas veselības struktūras, jo īpaši PVO;

19. pauž dziļas bažas par ASV lēmumu izstāties no PVO un izbeigt *USAID* ietvaros īstenoto veselības programmu darbību; uzsver, ka šim lēmumam būs smaga ietekme uz cilvēku dzīvi un piekļuvi veselības aprūpes pakalpojumiem visā pasaulē, tas atklāj un saasina trūkumus veselības sistēmās visā pasaulē, palielinot atšķirības veselības aprūpē un samazinot resursus, kam ir ilgtermiņa ietekme uz veselības drošību un noturību visā pasaulē; uzsver, ka šī izstāšanās būtiski kavēs virzību uz 3. IAM sasniegšanu, jo mazināsies veselības apdraudējumu uzraudzības spējas, kā arī starptautiskā koordinācija, resursi un līderība veselības krīžu risināšanā un pasākumi, ar kuriem veicina vienlīdzīgu piekļuvi veselības aprūpei; aicina ASV pārskatīt savu lēmumu izstāties no PVO;

20. atzīst, ka centieni cīņā pret infekcijas slimībām, piemēram, HIV/AIDS, tuberkulozi, malāriju un tropiskajām slimībām, pēdējās desmitgadēs ir devuši ievērojamus panākumus; tomēr pauž bažas par malārijas un tuberkulozes gadījumu skaita pieaugumu un par to, ka, neraugoties uz sasniegumiem, arvien saglabājas nevienlīdzība un turpina rasties jauni apdraudējumi, kas daudzas iedzīvotāju grupas padara neaizsargātas un vājina globālos centienus; pauž dziļu nožēlu par to, ka HIV/AIDS programmu darbības pārtraukšana varētu sagraut 20 gados sasniegto progresu, kas varētu izraisīt vairāk nekā 10 miljonus papildu HIV/AIDS gadījumu un trīs miljonus nāves gadījumu[1]; mudina efektīvāk īstenot politiku un programmas, lai vēl vairāk samazinātu pārneses rādītājus un uzlabotu piekļuvi ārstēšanai un profilaksei, jo īpaši mazāk attīstītajās valstīs;

21. norāda, ka tropiskās slimības joprojām ietekmē miljardiem cilvēku un daudzās valstīs nav pienācīgas piekļuves ārstēšanai, un tas liecina par to, ka steidzami jāstiprina ES un tās partneru profilakses,

---

1 https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-17-march-2025.

sagatavotības un reaģēšanas spējas, jo īpaši globālajos dienvidos, lai nodrošinātu, ka globālie centieni sniedz labumu ikvienam; aicina ieviest stimulus, kas veicinātu tādu zāļu pētniecību un izstrādi, ar kurām vēršas pret tropiskajām slimībām; aicina ES veikt proaktīvus pasākumus, lai veicinātu inovāciju un paātrinātu zāļu pieejamību;

22. ar bažām norāda, ka, neraugoties uz uzlabojumiem saistībā ar kvalificētu dzemdību speciālistu klātbūtni un neonatālās mirstības un bērnu līdz piecu gadu vecumam mirstības samazināšanos pasaulē, kopējais māšu mirstības rādītājs kopš 2015. gada palicis gandrīz nemainīgs; norāda uz ievērojamām atšķirībām starp valstīm ar zemiem ienākumiem un valstīm ar augstiem ienākumiem un uz smago situāciju augsta riska un ļoti augsta riska nestabilās valstīs; aicina uz izlēmīgu rīcību visās dalībvalstīs un kā daļu no ES ārpolitikas, lai panāktu būtisku progresu virzībā uz 2030. gada mērķi samazināt māšu mirstību, nodrošināt vispārēju piekļuvi seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpes pakalpojumiem, tostarp kvalitatīviem mātes veselības aprūpes pakalpojumiem, kvalificētiem dzemdību speciālistiem, neatliekamai aprūpei dzemdībās, visaptverošai pirmsdzemdību un pēcdzemdību aprūpei, ģimenes plānošanai un likumīgiem abortiem;

23. uzsver, ka pusaudžu grūtniecības rādītāju samazināšana un piekļuve modernām kontracepcijas metodēm nesniedz vienādu labumu visām sievietēm un meitenēm; norāda uz joprojām pastāvošo sociālo, ekonomisko un reģionālo nevienlīdzību, kas kavē pozitīvo tendenču izvēršanu; aicina ES prioritārā kārtā nodrošināt piekļuvi drošām un efektīvām kontracepcijas metodēm un likumīgiem aborta pakalpojumiem visās dalībvalstīs un veicināt to arī ar savu ārpolitiku; atkārtoti aicina ES Pamattiesību hartā iekļaut tiesības uz drošu un likumīgu abortu;

24. atgādina, ka seksuālās un reproduktīvās veselības un ar to saistīto tiesību (SRVT) pilnīgai īstenošanai un sieviešu un meiteņu ķermeņa autonomijas saglabāšanai ir izšķiroša nozīme, lai panāktu dzimumu līdztiesību; uzsver, ka SRVT ir neatņemama daļa no vispārējās veselības apdrošināšanas un ka tām ir izšķiroša nozīme 3. IAM un jo īpaši 3.7. mērķrādītāja sasniegšanā; aicina Komisiju nodrošināt, ka SRVT tiek iekļautas ES iniciatīvās un programmās par vispārēju veselības apdrošināšanu;

25. pauž nožēlu par to, ka progress virzībā uz deviņiem globālajiem brīvprātīgajiem mērķrādītājiem, par kuriem panākta vienošanās Nepārnēsājamo slimību globālajā uzraudzības satvarā, ir lēns un nevienmērīgs; uzsver, ka bez šo efektīvo intervences pasākumu plašākas izmantošanas puse no visām valstīm nesasniegs šo 2030. gada IAM mērķrādītāju, proti, par vienu trešdaļu samazināt ar nepārnēsājamām slimībām saistītu priekšlaicīgu mirstību; tāpēc aicina veikt pastiprinātas un saskaņotas daudznozaru darbības, ar kurām novērš un kontrolē saslimstību ar nepārnēsājamām slimībām,

lai mazinātu ciešanas un novērstu priekšlaicīgu mirstību; turklāt aicina par prioritāti noteikt PVO “labāko iepirkumu” politikas īstenošanu, lai novērstu galvenos nepārnēsājamo slimību riska faktorus, tostarp tabakas lietošanu, neveselīgu uzturu, alkohola kaitīgu lietošanu, narkotiku lietošanu un nepietiekamu fizisko aktivitāti; aicina visās parakstītājvalstīs papildus īstenot PVO Pamatkonvenciju par tabakas kontroli;

26. aicina Komisiju pilnībā saskaņot ES gaisa kvalitātes standartus ar PVO pamatnostādnēm, ievērojot Gaisa kvalitātes direktīvu[1]; atgādina, ka ilgtspējīgām pilsētām un kopienām un jo īpaši gaisa piesārņojuma līmeņa mazināšanai pilsētu teritorijās ir būtiska nozīme veselības un labklājības veicināšanā, jo vairāk nekā puse pasaules iedzīvotāju pašlaik dzīvo pilsētās;

27. aicina pastiprināt koordinētu un visaptverošu rīcību, daudzgadu un individuālu plānošanu un veikt būtiskus ieguldījumus, lai panāktu vispārēju veselības apdrošināšanu; uzsver nepieciešamību stiprināt veselības aprūpes sistēmas un to darbaspēku, nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi kvalitatīviem veselības aprūpes pakalpojumiem un drošām, iedarbīgām un cenas ziņā pieejamām zālēm un vakcīnām, veicināt slimību profilaksi un ārstēšanu, izstrādāt inovatīvus risinājumus un veidot iekļaujošas un noturīgas veselības aprūpes sistēmas; aicina arī rīkoties, lai novērstu pastiprinošus vides faktorus, mazinātu tādu saslimstības un nāves gadījumu skaitu, ko izraisa bīstamas ķīmiskas vielas un piesārņojums, mazinātu apdraudējumus, ko rada jaunas un atkārtotas zoonozes epidēmijas un pandēmijas, un cīnītos ar rezistenci pret antimikrobiāliem līdzekļiem; uzsver nepieciešamību atbalstīt sociālās un solidaritātes veselības aprūpes organizācijas un novērst sociālos faktorus, kas ietekmē veselību un rada atšķirības piekļuvē kvalitatīvai aprūpei un pakalpojumiem, tostarp seksuālās un reproduktīvās veselības pakalpojumiem, jo īpaši attiecībā uz neaizsargātām iedzīvotāju grupām, arī sievietēm un meitenēm ar invaliditāti, īpašu uzmanību pievēršot tieši skartajiem reģioniem, kā arī lauku un attālām kopienām;

28. uzsver nepieciešamību pēc horizontālas plānošanas veselības politikas jomā un pēc investēšanas sagatavotībā veselības apdraudējumiem un noturīgās sabiedrības veselības sistēmās; prasa palielināt investīcijas pētniecībā un izstrādē tādu vakcīnu un zāļu jomā, kas paredzētas galvenokārt jaunattīstības valstis skarošu infekcijas un nepārnēsājamu slimību ārstēšanai un apkarošanai, lai tādējādi nodrošinātu piekļuvi cenas ziņā pieejamām pirmās nepieciešamības zālēm un vakcīnām; pauž nožēlu par to, ka 2022.

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/2881 (2024. gada 23. oktobris) par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai (OV L, 2024/2881, 20.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2881/oj).

gadā 20,5 miljoni bērnu nesaņēma dzīvību glābjošas vakcīnas[1]; atzīmē, ka piekļuvei vakcīnām ir jābūt taisnīgai, lai nodrošinātu efektīvu reaģēšanu pasaules mērogā; prasa izmantot tādas iniciatīvas kā *Global Gateway*, lai atvieglotu investēšanu zāļu un medicīnas tehnoloģiju vietējā ražošanā un novērstu ārkārtas situācijas rašanos veselības jomā, pastiprinot spēju visā pasaulē;

29. atkārtoti apstiprina savu apņemšanos attiecībā uz pieeju "Viena veselība"; uzskata, ka šīs pieejas izmantošana ir ļoti svarīga, lai panāktu progresu 3. IAM sasniegšanā; turklāt uzsver, ka Komisijai un dalībvalstīm pilnībā būtu jāīsteno ES Globālās veselības stratēģija, uzraugot tās īstenošanu un regulāri ziņojot Parlamentam par tās mērķu sasniegšanu;

30. atgādina, ka piekļuve cenas ziņā pieejamām kvalitatīvām zālēm ir atkarīga arī no tehnoloģiju un zināšanu nodošanas; tādēļ uzsver PTO Līgumā par intelektuālā īpašuma tiesību komercaspektiem (*TRIPS* līgums) paredzēto elastību — kas apstiprināta Dohas deklarācijā — kā leģitīmus politikas pasākumus, kurus valdības var izmantot, lai aizsargātu un veicinātu sabiedrības veselību, nosakot ierobežojumus un aizsardzības pasākumus intelektuālā īpašuma tiesību izmantošanai; mudina ES nodrošināt, ka šis mērķis tiek pilnībā atbalstīts tirdzniecības nolīgumos ar jaunattīstības valstīm;

31. uzsver, ka visā pasaulē ar vidi saistītie riski ir pamatā ceturtajai daļai no slimību sloga[2]; atgādina, ka saskaņā ar pieeju "Viena veselība" cilvēku un dzīvnieku veselība ir atkarīga no planētas veselības un ka veselīga vide ir vispārējas cilvēktiesības un viens no ilgtspējīgas attīstības un cilvēka labbūtības pamatpīlāriem, atzinīgi vērtē ANO Ģenerālajā asamblejā pausto plašo atbalstu tam, lai tiesības uz tīru, veselīgu un ilgtspējīgu vidi tiktu atzītas par vispārējām cilvēktiesībām[3], un prasa tās efektīvi aizsargāt ES līmenī; uzsver nepieciešamību aizliegt visbīstamākās ķimikālijas, tostarp endokrīnos disruptorus, un pakāpeniski atteikties no *PFAS* jeb "mūžīgajām ķimikālijām", atļaujot to izmantošanu tikai gadījumos, kad tas ir ļoti svarīgi kritiski nozīmīgām nozarēm, piemēram, tādu medicīnisko ierīču, zāļu un produktu ražošanai, kas nepieciešami divējādās pārkārtošanās — uz klimatneitrālu un digitālu ekonomiku — īstenošanai; uzsver nepieciešamību aizliegt arī ES aizliegtu ķīmisko pesticīdu eksportu uz trešām valstīm;

32. uzsver pieaugošo klimata krīzes radīto apdraudējumu veselībai, tostarp arvien biežāko saslimstību ar karstuma izraisītām slimībām, elpošanas orgānu un sirds un asinsvadu slimībām, kā arī vektoru pārnēsātu slimību un piesārņota ūdens izraisītu slimību

---

1 https://unstats.un.org/sdgs/report/2024/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2024.pdf.

2 https://www.who.int/data/gho/data/themes/public-health-and-environment.

3 https://docs.un.org/en/A/RES/76/300.

izplatīšanos; prasa īstenot īpašus centienus, lai aizsargātu mazaizsargātas iedzīvotāju kategorijas, tostarp vecāka gadagājuma cilvēkus, bērnus, personas ar jau diagnosticētiem veselības traucējumiem, personas ar invaliditāti, un kopienas ar zemiem ienākumiem, kas saskaras ar nesamērīgiem ar klimatu saistītiem veselības apdraudējumiem; mudina īstenot vietējus siltumapgādes rīcības plānus un nodrošināt pieejamas patvertnes un mērķvirzītu informācijas un pakalpojumu sniegšanu uz vietas ekstrēmu laikapstākļu notikumu laikā;

33. turklāt uzsver, ka ekstrēmi laikapstākļu notikumi bojā veselības aprūpes infrastruktūru un izraisa traucējumus energoapgādē un piegādes ķēdēs, tādējādi kavējot piekļuvi kritiski svarīgai medicīniskajai aprūpei un ārstēšanai; vērš uzmanību uz nepieciešamību investēt klimatnoturīgās veselības aprūpes sistēmās, tostarp pret katastrofām noturīgā infrastruktūrā, atjaunīgu energoresursu izmantošanā medicīnas iestāžu telpās un aprīkojumā un izturīgās ūdens un kanalizācijas sistēmās; prasa integrēt agrīnās brīdināšanas sistēmas, mobilās medicīnas vienības un decentralizētus uz kopienu balstītus veselības aprūpes modeļus, lai nodrošinātu aprūpes nepārtrauktību ar klimatu saistītās ārkārtas situācijās; aicina Komisiju un dalībvalstis klimatnoturību integrēt visās sabiedrības veselības politikās un valsts veselības stratēģijās; mudina izmantot ar IAM saskaņotus rādītājus klimata pārmaiņu ietekmes uz veselību uzraudzībā un ES un valsts līmeņa pielāgošanās stratēģiju izstrādē;

5. IAM: panākt dzimumu līdztiesību un nodrošināt pilnvērtīgas iespējas visām sievietēm un meitenēm

34. pauž nopietnas bažas par lēno progresu dzimumu līdztiesības jomā — progress ir pārāk lēns lielākās daļas mērķrādītāju īstenošanā —, kas rada turpmāka regresa risku dzimumu līdztiesības un sieviešu tiesību jomā, tostarp tādas rīcības risku, kura sašaurina pilsonisko telpu sieviešu tiesību aizstāvju darbībai; uzskata, ka attīstības palīdzības līdzekļu samazināšana jau tagad negatīvi ietekmē sieviešu iespēju palielināšanu un dzimumu līdztiesību; atkārtoti apstiprina, ka dzimumu līdztiesība ir gan atsevišķs mērķis, gan katalizators progresam pārējo IAM sasniegšanā; prasa nodrošināt spēcīgu ES līderību starptautiskā līmenī dzimumu līdztiesības un sieviešu tiesību popularizēšanā, izmantojot politiku un finansiālo palīdzību;

35. pieprasa paātrinātu un mērķvirzītu rīcību, lai izbeigtu visu veidu vardarbību un aizskarošu izturēšanos pret sievietēm un meitenēm, tostarp seksuālu un ar dzimumu saistītu vardarbību, un izbeigt kaitīgu praksi, tādu kā bērnu, agrīnas un piespiedu laulības, ar t s. goda aizstāvēšanu saistīta vardarbība, sterilizēšana un sieviešu dzimumorgānu kropļošana; atgādina, ka vairāk nekā 230 miljoni meiteņu un sieviešu ir piedzīvojušas sieviešu dzimumorgānu

kropļošanu[1], un pauž nožēlu par to, ka saskaņā ar nesenām aplēsēm šādu gadījumu skaits salīdzinājumā ar 2016. gadu ir palielinājies par 30 miljoniem[2]; joprojām pauž nopietnas bažas par augsto māšu mirstības rādītāju visā pasaulē un jo īpaši valstīs ar zemiem un vidēji zemiem ienākumiem; uzsver, ka izvarošana joprojām ir viens no izplatītākajiem cilvēktiesību pārkāpumiem, un prasa noteikt kopīgu izvarošanas definīciju, kas balstās uz piekrišanas trūkumu; uzsver arī to, ka 5. IAM mērķrādītājiem jābūt nozīmīgai lomai arī ES attiecībās ar citām valstīm;

36. uzsver, ka klimata pārmaiņas nesamērīgi skar sievietes, jo īpaši vismazāk attīstītajās valstīs (VAV) un lauku apgabalos; vērš uzmanību uz to, ka šī nesamērīgā ietekme rada unikālu apdraudējumu viņu iztikas līdzekļiem, veselībai un drošībai, tostarp palielinātu pārtikas un ūdens trūkumu, paaugstinātu pakļautību ar dzimumu saistītai vardarbībai saistībā ar klimata izraisītu pārvietošanu un migrāciju un paļaušanās uz klimata ziņā sensitīvām nozarēm izraisītu lielāku ekonomisko nestabilitāti; uzsver, ka četras no piecām klimata krīzes dēļ pārvietotajām personām ir sievietes vai meitenes[3]; prasa klimata jomas rīcības plānos iekļaut atbalstu sievietēm un iesaistīt sievietes visos ar klimatu saistītu lēmumu pieņemšanas līmeņos; prasa stiprināt veselības aprūpes sistēmas, lai pievērstos ar klimatu saistītām slimībām, kas skar sievietes, un veicināt izglītošanu par pielāgošanos klimata pārmaiņām; ar nepacietību gaida jauno dzimumu līdztiesības rīcības plānu *UNFCCC* ietvaros; aicina Komisiju un dalībvalstis uzņemties līderību jauna vērienīga un efektīva dzimumu līdztiesības rīcības plāna pieņemšanā *COP30*;

37. pauž nožēlu par to, ka sieviešu seksuālās un reproduktīvās tiesības pasaulē joprojām ir ierobežotas, un uzsver, ka ir svarīgi novērst šķēršļus, kas sievietēm liedz iespēju pieņemt lēmumu par kontracepciju, piekļuvi veselības aprūpei un piekrišanu dzimumattiecībām, un atzīst, ka sieviešu spēju izmantot šīs tiesības būtiski ietekmē sociālekonomiskie faktori, izglītība un ģeogrāfiskā atrašanās vieta; atgādina ES apņemšanos veicināt un aizsargāt ikvienas personas tiesības, nesaskaroties ar diskrimināciju, piespiešanu un vardarbību, pilnībā kontrolēt jautājumus, kas saistīti ar tās seksualitāti un seksuālajām un reproduktīvajām tiesībām, un brīvi un atbildīgā veidā pieņemt lēmumu par šādiem jautājumiem, kā arī nodrošināt iespēju šīs tiesības izmantot; brīdina, ka saistībā ar

---

1 https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/female-genital-mutilation.

2 https://www.unicef.org/press-releases/over-230-million-girls-and-women-alive-today-have-been-subjected-female-genital.

3 https://www.un.org/en/climatechange/science/climate-issues/women#:~:text=When%20extreme%20weather%20disasters%20strike%2C%20women%20and,of%20climate%20change%20are%20women%20and%20girls.

5. IAM noteiktie mērķrādītāji netiks sasniegti, ja ES un visā pasaulē nebūs garantēta vispārēja piekļuve seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpei un ar to saistītajām tiesībām, un aicina ES šo jautājumu noteikt par prioritāti politikas veidošanā un finansējuma piešķiršanā un nostiprināt tiesības uz likumīgu un drošu abortu ES Pamattiesību hartā; atkārtoti norāda, ka visām sievietēm ir jābūt pieejamiem seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpes pakalpojumiem, tostarp atbalstam ģimenes plānošanā un informācijai un izglītībai šajā jomā, un prasa reproduktīvo veselību iekļaut valsts stratēģijās un programmās; prasa palielināt investīcijas šajās jomās, lai nodrošinātu piekļuvi vispusīgiem un nediskriminējošiem pakalpojumiem;

38. prasa turpināt to programmu finansēšanu, kurās galvenā uzmanība veltīta sieviešu tiesību popularizēšanai, viņu iespēju un autonomijas palielināšanai un cīņai pret visu veidu ar dzimumu saistītu vardarbību; aicina Komisiju nodrošināt, ka 85 % visu jauno ārējo darbību ietver dzimumu līdztiesību kā svarīgu vai galveno mērķi un ka 20 % no oficiālās attīstības palīdzības (OAP) līdzekļiem visās valstīs tiek piešķirti programmām, kuru viens no galvenajiem mērķiem ir dzimumu līdztiesība; turklāt aicina Komisiju nodrošināt, ka sistemātiski tiek veikta rūpīga dzimumu līdztiesības analīze, tiek vākti pēc dzimuma iedalīti dati, tiek ievērots dzimumu līdztiesības princips budžeta plānošanā un tiek izvērtēta ietekme uz dzimumu līdztiesību;

39. pauž nožēlu par to, ka pēc desmit gadus ilgušas dzimumu līdztiesībai paredzētās palīdzības, ko sniedz ESAO Attīstības palīdzības komitejas līdzekļu devēji, palielināšanās 2022. gadā tā pirmo reizi samazinājās[1]; atzīmē, ka tikai 4 % no piešķiramās OAP bija paredzēti dzimumu līdztiesībai[2]; uzsver nepieciešamību mobilizēt jaunus līdzekļus, lai atjaunotu progresu dzimumu līdztiesības jomā; pauž nožēlu par to, ka kopš ES Dzimumu līdztiesības rīcības plāna (*GAP)* III īstenošanas sākuma tikai 3,8 % no visām dzimumvērīgajām/mērķvirzītajām darbībām galvenais mērķis ir dzimumu līdztiesība, tādējādi atpaliekot no *NDICI* regulā[3] noteiktā 5 % mērķa; aicina dalībvalstis un Komisiju būtiski palielināt to ES darbību skaitu, kuru galvenais mērķis ir dzimumu līdztiesības veicināšana; prasa ES palielināt finansējumu daudzpusējiem

---

1 https://www.oecd.org/en/publications/development-finance-for-gender-equality-2024_e340afbf-en.html.

2 https://www.oecd.org/en/publications/development-finance-for-gender-equality-2024_e340afbf-en.html.

3 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/947 (2021. gada 9. jūnijs), ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu “Eiropa pasaulē”, groza un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 466/2014/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1601 un Padomes Regulu (EK, *Euratom*) Nr. 480/2009 (OV L 209, 14.6.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj).

fondiem, kas darbojas dzimumu līdztiesības jomā (piemēram, ANO Dzimumu līdztiesības un sieviešu iespēju veicināšanas iestādei), un seksuālās un reproduktīvās veselības jomā (piemēram, ANO Iedzīvotāju fondam un Pasaules fondam AIDS, tuberkulozes un malārijas apkarošanai);

40. atgādina, ka sievietes parasti veic lielāko daļu neapmaksātā mājsaimniecības un aprūpes darba un ka tas rada nesamērīgi lielu slogu mājsaimniecībām ar zemākiem ienākumiem un līdz ar to veicina nabadzību, nevienlīdzību un nedrošus dzīves apstākļus un mazina sieviešu līdzdalību darba tirgū; prasa aktīvāk veicināt ikvienas sievietes tiesības uz profesionālās un privātās dzīves līdzsvaru, balstoties uz kopīgu atbildību un tādiem darba apstākļiem, kas atvieglo privātās, ģimenes un darba dzīves saskaņošanu; prasa arī paātrināt centienus novērst vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību, tostarp aprūpes ekonomikā, kā arī pievērsties darba tirgus horizontālajai un vertikālajai segregācijai; turklāt prasa īstenot centienus, lai nodrošinātu sieviešu pilnīgu, vienlīdzīgu un būtisku līdzdalību un līderību lēmumu pieņemšanā un nodrošinātu viņām iespējas publiskajā un privātajā sektorā, tostarp visos ar mieru un drošību saistītajos aspektos; prasa arī veicināt sieviešu līdzdalību zinātnē, tehnoloģiju jomā, inženierijā un matemātikā;

41. atzīst steidzamo nepieciešamību reaģēt uz negatīvām tendencēm, kas kavē progresu dzimumu līdztiesības jomā ES, tostarp uz dzimumu vardarbību, vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirībām un izplatīto ar seksismu piesātināto politisko diskursu; šajā sakarā atzinīgi vērtē Komisijas izstrādāto sieviešu tiesību ceļvedi kā kompasu turpmākai ES rīcībai šajā jomā gan Savienībā, gan ārpus tās un jaunas dzimumu līdztiesības stratēģijas izstrādē, sākot no 2026. gada; uzsver, ka šim ceļvedim būtu jāveicina leģislatīvu un neleģislatīvu pasākumu īstenošana, lai panāktu lielāku progresu un pārskatatbildību 5. IAM sasniegšanā, un prasa nodrošināt dalībvalstu lielāku iesaisti; mudina īstenot visaptverošu pieeju, pievēršoties seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpes pakalpojumiem, intersekcionālai diskriminācijai un neaizsargātu sieviešu aizsardzībai;

42. pauž nožēlu par aizvien biežākajiem nepamatotajiem uzbrukumiem pilsoniskās sabiedrības organizācijām, jo īpaši sieviešu tiesību aizsardzības organizācijām, gan ES, gan visā pasaulē; uzsver nepieciešamību izveidot cilvēktiesību aizstāvju aizsardzības mehānismu ES, īpašu uzmanību pievēršot sievietēm, *LGBTIQ*+ un cilvēktiesību aizstāvjiem, kas aizstāv tiesības uz seksuālo un reproduktīvo veselību (TSRV); prasa pilnībā īstenot dzimumu līdztiesības politikas (dzimumu līdztiesības rīcības plānu, dzimumu līdztiesības stratēģiju), tostarp to TSRV komponentos, un uzstāj, ka šai īstenošanai ir jānodrošina atbilstošs finansējums, tostarp sieviešu tiesību un TSRV aizsardzības organizācijām, un ka tā ir jāpapildina ar informēšanu par ģimenes plānošanu, cenas ziņā pieejamu

kontracepciju, bezmaksas, drošu un likumīgu aborta veikšanu un mātes veselības aprūpi; uzsver, ka sieviešu tiesību aizsardzības organizācijas joprojām sistemātiski saņem nepietiekamu finansējumu — mazāk nekā 1 % no globālās OAP;

43. atzīst, ka, neraugoties uz panākto progresu, 122 miljoni meiteņu visā pasaulē joprojām neapmeklē skolu[1]; uzsver, ka vienlīdzīga piekļuve izglītībai ir ļoti svarīga ilgtspējīgai attīstībai, nabadzības mazināšanai un ekonomiskajai labklājībai, jo tā palielina sieviešu un meiteņu iespējas pilnvērtīgi piedalīties sabiedrības dzīvē; prasa integrēt dzimumvērīgas stratēģijas izglītības politikās, lai novērstu minēto nevienlīdzību; aicina dalībvalstis pamatskolā un vidusskolā nodrošināt tādu izglītību, kurā īpaša uzmanība būtu veltīta ar dzimumu saistītas vardarbības un dzimtiskās stereotipizēšanas apkarošanai; uzsver, ka investēšana meiteņu izglītībā sniedz lielu atdevi nākamajām paaudzēm, tieši veicinot viņu pamattiesību izmantošanu, aizsargājot viņas pret visu veidu vardarbību un sekmējot visas sabiedrības labbūtības palielināšanos;

44. atzīst sieviešu un meiteņu nesamērīgo neaizsargātību konfliktu un humanitāro krīžu laikā, tostarp to, ka viņām nākas saskarties ar palielinātu seksuālas un ar dzimumu saistītas vardarbības, pārvietošanas un pamatpakalpojumu pārtraukšanas risku; atkārtoti apstiprina sieviešu un meiteņu svarīgo lomu miera veidošanā, konfliktu risināšanā un pēckonflikta atjaunošanā, uzsverot viņu būtisko līdzdalību miera sarunās un lēmumu pieņemšanas procesā, kā izklāstīts Sieviešu, miera un drošības programmā;

45. pieprasa stingrāku politiku un rīcību, kas atvieglotu piekļuvi zemei, kredītam, uzņēmējdarbībai un izglītībai, kā arī nodarbinātībai un veselībai, jo īpaši sievietēm un meitenēm neaizsargātības apstākļos, sievietēm ar invaliditāti, grūtniecēm un sievietēm lauku apgabalos;

46. pieņem zināšanai gūto pieredzi, kas uzskaitīta 2024. gada kopīgajā ziņojumā “Are we getting there? Synthesis of UN system evaluations of SDG 5” (Kā mums veicas izvirzīto mērķu sasniegšanā? Kopsavilkums par ANO sistēmas izvērtējumu attiecībā uz 5. IAM), tostarp to, ka ir svarīgi efektīvi iesaistīt vīriešus un zēnus viņu izglītošanas programmās un iniciatīvās, kuras viņiem palīdz mainīt attieksmi — jo šāda attieksmes maiņa ir nepieciešama, ja mēs vēlamies sasniegt 5. IAM mērķrādītājus —, un ilgstošāk un vispusīgāk piešķirt prioritāti šiem mērķrādītājiem humānās palīdzības sniegšanas kontekstā;

47. pauž nožēlu par regresu *LGBTIQ+* tiesību jomā un transfobiju, kas apdraud dzimumu līdztiesību; uzskata par nepieņemamu to, ka 2021. un 2022. gadā trīs pret *LGBTIQ+* vērstas organizācijas vien ziņoja

---

1 https://www.unwomen.org/en/news-stories/press-release/2025/03/fast-facts-30-years-of-uneven-progress-for-adolescent-girls.

par 1 miljardu USD lieliem ienākumiem un ka tajā pašā laikā 8000 *LGBTIQ+* paredzētu dotāciju saņēmēji visā pasaulē kopā saņēma tikai 905 miljonus USD[1]; brīdina par to, ka satraucoši pieaug pret dzimumu līdztiesību vērsta finansēšana, kuras mērķis ir pretdarboties pēdējās desmitgadēs panāktajam progresam sieviešu un *LGBTIQ+* tiesību aizsardzībā;

48. prasa ES aizliegt konversijas centrus dalībvalstīs un darīt visu iespējamo, lai visā pasaulē novērstu šādu praksi;

8. IAM: veicināt noturīgu, iekļaujošu un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi, pilnīgu un produktīvu nodarbinātību, kā arī cilvēka cienīgu darbu visiem

49. pauž satraukumu par to, ka 8. IAM mērķrādītāju īstenošanā ir konstatēts visaugstākais stagnācijas vai regresa līmenis no visiem IAM, kuru īstenošana tiks padziļināti pārbaudīta 2025. gada Augsta līmeņa politiskajā forumā;

50. pauž bažas par to, ka pēdējā desmitgadē ir pasliktinājies stāvoklis darba tiesību, biedrošanās brīvības un koplīgumu slēgšanas tiesību jomā, un uzsver, ka tas negatīvi ietekmē sociālo taisnīgumu un centienus veicināt produktīvu nodarbinātību un pienācīgu darbu ikvienam; pauž nožēlu par to, ka piektā daļa pasaules iedzīvotāju dzīvo valstīs ar augstu nevienlīdzības līmeni[2]; apstiprina nepieciešamību pastiprināt sociālos pasākumus nevienlīdzības novēršanai saskaņā ar principu “nevienu neatstāt novārtā”, ņemot vērā inflācijas sociālās sekas, pieaugošo spiedienu uz budžetu, ģeopolitisko saspīlējumu un apdraudējumu, ko darba ņēmēju veselībai un drošībai rada klimata pārmaiņas un ekstrēmi laikapstākļu notikumi; uzsver taisnīgas pārkārtošanās nozīmi ekonomikas dekarbonizācijā, lai nodrošinātu, ka šī pārkārtošanās ir pēc iespējas taisnīgāka un iekļaujošāka visiem, uz ko tā attiecas;

51. pieprasa stingrāku politiku un drosmīgāku rīcību, lai veicinātu iekļaujošu un ilgtspējīgu ekonomikas attīstību; mudina ES un globālos partnerus izmantot tādus instrumentus kā *Global Gateway*, lai maksimāli izmantotu dažādus finansēšanas avotus, to skaitā privātā sektora investīcijas, ievērot sociālos un vides jomas standartus un veicināt pienācīgu darbvietu radīšanu, kas mazinās ienākumu nevienlīdzību un nodrošinās, ka neviens netiek atstāts novārtā; atzīst privātā finansējuma lomu finansējuma trūkuma novēršanā, lai sasniegtu IAM; tomēr uzsver nepieciešamību pēc

---

1 *ODI* politikas kopsavilkuma dokuments “Where next for feminist foreign policy on funding feminist movements?” (Kāds ir nākamais solis feministiskajā ārpolitikā attiecībā uz feministisko kustību finansēšanu), https://media.odi.org/documents/ODI-ET-FundingMovements-PB-EN-May24-Final.pdf.

2 https://www.worldbank.org/en/publication/poverty-prosperity-and-planet.

publiskām investīcijām kritiski svarīgos pakalpojumos, tādos kā veselības aprūpe, izglītība un sociālā aizsardzība;

52. uzsver nepieciešamību novērst teritoriālo un mājokļa nevienlīdzību, atbalstot piekļuvi cenas ziņā pieejamam, pienācīgam un energoefektīvam mājoklim, jo īpaši nelabvēlīgā situācijā esošos pilsētu un lauku apgabalos; prasa palielināt investīcijas integrētā kopienu attīstībā, sociālajā infrastruktūrā un pamatpakalpojumos, lai veicinātu sociālo kohēziju un ekonomisko iekļaušanu; mudina atbalstīt vietējās un reģionālās pašpārvaldes iestādes tādu ilgtspējīgu, iekļaujošu un noturīgu attīstības stratēģiju īstenošanā, kuras saista klimatu, veselību, mājokli, mobilitāti un sociālo iekļaušanu;

53. pauž bažas par to, ka ekonomikas izaugsme daudzās jaunattīstības valstīs joprojām ir lēna un nevienmērīga un to bieži kavē strukturālas nepilnības, ekonomiskā nevienlīdzība, politiskā nestabilitāte, ārēji satricinājumi un aizvien pieaugošā klimata pārmaiņu ietekme; uzsver, ka vietējām iniciatīvām, kas pievēršas unikālām kopienas vajadzībām, ir ļoti svarīga loma taisnīgas ekonomiskās izaugsmes veicināšanā; uzsver arī to, ka reģionālā sadarbība ekonomikas koridoru jomā veicina tirdzniecību, investēšanu, ilgtspējīgu industrializāciju un ekonomikas diversifikāciju;

54. iesaka palielināt publiskās un privātās investīcijas pētniecībā, ilgtspējīgā uzņēmējdarbības praksē, zaļās un digitālās pārkārtošanās procesā, kvalitatīvā izglītībā un prasmju pilnveidē, tostarp pārkvalifikācijā un kvalifikācijas celšanā, kā arī prasmju pielāgošanā tirgus vajadzībām, un mazo un vidējo uzņēmumu un jaunuzņēmumu atbalstīšanā, lai atvieglotu to piekļuvi finansējumam un veicinātu investēšanu un inovāciju; atkārtoti norāda uz nepieciešamību īpašu uzmanību veltīt sieviešu ekonomisko iespēju palielināšanai un taisnīgas piekļuves uzņēmējdarbības iespējām nodrošināšanai; pieprasa iekļaujošu politiku darbavietā attiecībā uz personām ar invaliditāti;

55. atkārtoti norāda, ka liela nozīme ir politikām, kas atbalsta jauniešu nodarbinātību, izglītību un profesionālo apmācību; uzsver, ka ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā liela nozīme ir gados jaunu iedzīvotāju skaita pieaugumam globālajos dienvidos; uzstāj uz to, ka ir svarīgi izveidot ciešāku saikni starp izglītību, prasmju pilnveidi un nodarbinātību, lai nodrošinātu piekļuvi pienācīgam darbam strauji mainīgajā darba tirgū;

56. uzsver, ka iniciatīvām, kuru mērķis ir veicināt ekonomikas izaugsmi, būtu jāiet roku rokā ar sociālo taisnīgumu, dzimumu līdztiesību, darba tiesībām un vides aizsardzību; prasa ES konstruktīvi iesaistīties darbā pie ANO līguma par uzņēmējdarbību un cilvēktiesībām pieņemšanas;

57. pauž nožēlu par to, ka vairāk nekā puse no pasaules darbaspēka ir nodarbināta neoficiāli[1], kas rada būtisku šķērsli sociālajam taisnīgumam un iekļaujošai izaugsmei; pauž dziļas bažas par to, ka tajās VAV, kuras atrodas Subsahāras Āfrikā, Vidusāzijā un Dienvidāzijā, gandrīz deviņi no desmit darba ņēmējiem joprojām ir nodarbināti neoficiāli[2];

58. atzīmē — lai gan iekšzemes kopprodukts joprojām ir svarīgs ekonomikas snieguma rādītājs, nolūkā panākt līdzsvarotāku un uz informāciju balstītu pieeju ekonomikas politikas veidošanā, būtu jāņem vērā arī rādītāji, kas atspoguļo sociālo un vides dimensiju;

59. prasa veikt turpmākus pasākumus, lai izskaustu piespiedu darbu un cilvēku tirdzniecību un izbeigtu jebkāda veida bērnu darbu, tostarp bērnu kareivju vervēšanu un izmantošanu;

14. IAM: saglabāt un ilgtspējīgi izmantot okeānus, jūras un to resursus, lai nodrošinātu ilgtspējīgu attīstību

60. uzsver satraucošo jūras piesārņojuma palielināšanās, piekrastes eitrofikācijas, okeānu paskābināšanās, temperatūras paaugstināšanās, pārzvejas, jūras bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, dzīvotņu iznīcināšanas un neilgtspējīgas rūpnieciskas prakses, zemūdens trokšņa un iekšzemes ūdeņu piesārņojuma palielināšanās tendenci, kas apdraud jūras ekosistēmas un piekrastes kopienas, jo īpaši jaunattīstības valstīs un neaizsargātos reģionos, un kavē 14. IAM mērķrādītāju sasniegšanu;

61. pauž nožēlu par reāla progresa trūkumu 14. IAM mērķrādītāju sasniegšanā un dažos gadījumos pat perspektīvas pasliktināšanos šajā jomā, jo īpaši tāpēc, ka līdzās pieaugošajam ekonomiskajam spiedienam trūkst efektīvu pasākumu; pauž satraukumu par to, ka netika sasniegts neviens no 2020. gadam izvirzītajiem 14. IAM mērķrādītājiem; uzskata, ka nelielais vai mērenais progress un augstais stagnācijas un regresa līmenis nozīmē to, ka globālā rīcība būtiski atpaliek no ātruma un mērogā, kāds nepieciešams, lai laikus sasniegtu 14. IAM mērķrādītājus; atgādina — lai īstenotu 14. IAM, ļoti svarīgi ir taisnīgi sadalīt gan gūto labumu, gan izmaksas;

62. atzīmē, ka 14. IAM joprojām ir viens no vismazāk finansētajiem IAM un ka pašreizējais finansējuma deficīts tiek lēsts aptuveni 150 miljardu USD apjomā gadā; uzsver, ka 2025. gada ANO Okeānu konferencei būtu jāsniedz jauns impulss šī finansējuma deficīta

---

1 https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2023/04/informality-and-globalisation_d7548f2e/c945c24f-en.pdf, https://unstats.un.org/sdgs/report/2024/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2024.pdf.

2 https://unstats.un.org/sdgs/report/2024/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2024.pdf.

novēršanai un tādas stabilas vides radīšanai, kas ļautu mobilizēt lielāku finansējumu 14. IAM mērķrādītāju sasniegšanai; aicina ES un tās dalībvalstis palielināt savu finansiālo ieguldījumu jūras ekosistēmu aizsardzībā un atjaunošanā; aicina Komisiju piešķirt īpašu finansējumu Eiropas Okeānu paktam, kas būtu paredzēts okeānu aizsardzībai un taisnīgai pārejai uz ilgtspējīgu zilo ekonomiku, no kuras labumu gūtu piekrastes kopienas, ekonomika un sabiedrība kopumā;

63. vērš uzmanību uz nepieciešamību aizsargāt okeānus kā vienotu veselumu un izmantot tos ilgtspējīgi; prasa izmantot holistisku pieeju, kas integrē vides aizsardzību un atjaunošanu, labklājību, sociālo taisnīgumu, ilgtspēju un konkurētspēju, kā arī izstrādāt visaptverošu satvaru, kurš kalpotu par vienotu atsauces punktu visām ar okeānu saistītajām politikām; cer, ka ar gaidāmo Eiropas Okeānu paktu tiks rādīts starptautiska līmeņa piemērs, nodrošinot šādu holistisku pieeju visām ar okeāniem saistītajām politikām un saskaņotību visās ar okeānu saistītajās politikas jomās;

64. uzskata, ka steidzami ir nepieciešami saistoši globāli pasākumi un uz ekosistēmu balstīta pieeja, lai novērstu trūkumus, paātrinātu rīcību un nodrošinātu okeānu ilgtermiņa veselību, arī un jo īpaši mainīgos klimatiskajos apstākļos; uzsver, ka šādiem pasākumiem būtu jānodrošina cilvēktiesību un mūsu jūras ekosistēmu aizsardzība; uzskata, kas tas ir īpaši nepieciešams, lai atbalstītu taisnīgu pārkārtošanos uz ilgtspējīgu zvejniecību, apkarotu nelegālu, nereģistrētu un neregulētu zveju, risinātu invazīvu svešzemju sugu pieaugošā skaita problēmu, uzlabotu pārredzamību jūras produktu nozarē, aizsargātu nerūpniecisko zvejnieku tiesības, pastiprinātu jūras saglabāšanas un atjaunošanas centienus un pieņemtu globālu līgumu par piesārņojumu ar plastmasu; atgādina, ka ES Dabas atjaunošanas akts ir viens no instrumentiem, kuru ES var izmantot savu starptautisko saistību pildīšanai jūras un piekrastes ekosistēmu atjaunošanas jomā;

65. prasa aktīvāk rīkoties globālā līmenī, lai risinātu okeānu paskābināšanās un okeānu siltuma apjoma palielināšanās problēmu nolūkā aizsargāt okeānus kā vissvarīgāko oglekļa piesaistītāju uz planētas, kā arī aizsargāt jūras organismus un to barošanās tīklu;

66. atzinīgi vērtē ANO Atklātās jūras nolīguma (Nolīguma par jūras biodaudzveidības saglabāšanu teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas) pieņemšanu; tomēr pauž nožēlu par to, ka līdz šim šo nolīgumu ir ratificējusi tikai viena no 27 ES dalībvalstīm; mudina visas dalībvalstis ātri pabeigt savu individuālo ratificēšanas procesu; aicina puses turpināt darbu pie ANO okeānu un klimata pārmaiņu dialoga un nodrošināt minētā nolīguma ātru īstenošanu, tostarp mobilizējot līdzekļus no ES Pasaules okeānu programmas; atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu integrēt ANO Atklātās jūras nolīgumu ES tiesību aktos;

67. atgādina saskaņā ar Kuņminas–Monreālas globālā biodaudzveidības satvara 3. mērķi uzņemtās saistības līdz 2030. gadam efektīvi saglabāt vismaz 30 % sauszemes un iekšzemes ūdeņu teritoriju un jūras un piekrastes teritoriju, izveidojot aizsargājamās teritorijas un veicot citus efektīvus uz teritoriju balstītus saglabāšanas pasākumus; uzskata, ka ir jāpastiprina centieni, lai vēl vairāk paplašinātu aizsargājamās jūras un piekrastes teritorijas nolūkā sasniegt 30 % mērķrādītāju un atvieglot jūras sugu, dzīvotņu, ekosistēmu un resursu saglabāšanu un ilgtspējīgu pārvaldību; pauž nožēlu par to, ka ES progress ir pārāk lēns, lai sasniegtu mērķi līdz 2030. gadam aizsargāt 30 % no tās jūras teritorijām;

68. pauž satraukumu par pieaugošo jūras piesārņojuma līmeni, kas, pastāvot pašreizējam tempam, līdz 2040. gadam būs divkāršojies vai pat trīskāršojies; vērš uzmanību uz to, ka lielu daļu no okeānu piesārņojuma rada darbības uz sauszemes; prasa steidzami noteikt stingrākus pasākumus un paātrināt to īstenošanu, lai izbeigtu jūras piesārņošanu gan ES, gan starptautiskā līmenī; uzsver, ka plastmasa ir lielākā, kaitīgākā un noturīgākā jūras piedrazojuma daļa; pauž nožēlu par to, ka nav izdarīti secinājumi par pirmo globālo juridiski saistošo instrumentu attiecībā uz piesārņojumu ar plastmasu; mudina, 2025. gadā atsākoties starpvaldību sarunām, pieņemt vērienīgu saistošu globālu nolīgumu par piesārņojumu ar plastmasu; atbalsta ES nostāju, ka galīgajam nolīgumam būtu jāietver mērķis samazināt primāro plastmasas polimēru ražošanu;

69. uzsver, ka ir svarīgi panākt progresu ES Nulles piesārņojuma rīcības plāna — kas ietver būtiskus mērķrādītājus ūdens kvalitātes uzlabošanas, atkritumu radīšanas samazināšanas un barības vielu zuduma mazināšanas jomā — īstenošanā; atzīmē, ka tikai 37 % Eiropas virszemes ūdeņu ir labā ekoloģiskā stāvoklī un ka barības vielu radītais piesārņojums izmaksā vairāk nekā 75 miljardus EUR gadā[1]; turklāt atzīmē, ka saskaņā ar 2025. gada nulles piesārņojuma monitoringa un perspektīvas ziņojumu apmierinošs progress ir sasniegts tikai divu nulles piesārņojuma mērķrādītāju izpildē; uzsver, ka vides tiesību aktu īstenošana un tās nodrošināšana ir izšķiroši svarīgas, lai sasniegtu 2030. gadam noteiktos nulles piesārņojuma mērķrādītājus, un ka ir nepieciešama papildu rīcība; atkārtoti aicina Komisiju ierosināt saistošus ES mērķrādītājus 2030. gadam, lai būtiski samazinātu ES materiālu un patēriņa pēdu un lai līdz 2050. gadam panāktu, ka tās nepārsniedz planētas iespēju robežas, kā prasīts Astotajā vides rīcības programmā; turklāt vērš uzmanību uz nepieciešamību piesārņojuma uzraudzībā maksimāli izmantot modernās tehnoloģijas, tostarp mākslīgo intelektu;

70. uzsver, ka dziļjūras izrakteņu ieguvē ir svarīgi ievērot piesardzības

---

1 https://environment.ec.europa.eu/topics/water/water-wise-eu/polluted-water_en.

principu; šajā sakarā atkārtoti pauž atbalstu tam, lai tiktu noteikts starptautisks moratorijs dziļjūras izrakteņu ieguvei komerciālos nolūkos, līdz būs pietiekami izpētīta dziļjūras izrakteņu ieguves ietekme uz jūras vidi, bioloģisko daudzveidību un cilvēka darbībām jūrā[1];

71. vērš uzmanību uz to, ka pašreizējā ilgtspējīgu zivju populāciju samazināšanās liecina par nepieciešamību pēc tāda tiesiskā regulējuma, kas paredz uz ekosistēmu balstītu pieeju un efektīvas un pārredzamas uzraudzības sistēmas, lai veicinātu ilgtspējīgu zvejas praksi un apkarotu nelegālu, nereģistrētu un neregulētu zveju; atzinīgi vērtē PTO Nolīgumu par zivsaimniecības subsīdijām kā nozīmīgu soli ceļā uz pārzveju veicinošu kaitīgu subsīdiju izbeigšanu; aicina PTO dalībvalstis, kas to vēl nav izdarījušas, deponēt savus pieņemšanas instrumentus, lai varētu sākt šī nolīguma īstenošanu; tomēr mudina PTO dalībvalstis pakāpeniski atteikties no videi kaitīgām subsīdijām ar jūru saistītajās saimnieciskajās darbībās, tostarp no kaitīgām zivsaimniecības subsīdijām;

72. atzīst, ka ilgtspējīgai zvejas praksei, kas ietver kopienu līdzdalību, ir būtiska nozīme, lai samazinātu pārzveju un nodrošinātu jūras resursu ilgtermiņa ilgtspēju; atgādina, ka daudzas nerūpnieciskās zvejnieku kopienas joprojām saskaras ar marginalizāciju un negodīgu konkurenci; atzīmē, ka ir ļoti svarīgi veicināt piekrastes un salu kopienu noturību un palielināt zilās ekonomikas potenciālu saskaņā ar ES vides jomas tiesību aktiem un mērķiem, nodrošinot dzeramā ūdens pieejamību, ilgtspējīgu transportu, uz noteikumiem balstītu zivsaimniecību, ilgtspējīgu tūrismu, uzņēmumu dibināšanu un taisnīgu piekļuvi pakalpojumiem; aicina Komisiju veicināt starptautisku ilgtspējīgas zvejas standartu pieņemšanu, lai cita starpā nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus pasaules līmenī;

73. prasa ES atkārtoti apstiprināt un palielināt atbalstu okeāna zinātnei; mudina vienlaikus ar paraugprakses veidošanu un apmaiņu veicināt zinātnisko pētniecību un precīzu datu izplatīšanu; uzsver nepieciešamību okeānu pārvaldības politiku apvienot ar tradicionāli pārmantotajām zināšanām, zinātnes atziņām un kopienu iesaisti; prasa izstrādāt un īstenot teritorijai specifiskus pārvaldības instrumentus kopā ar citiem atbilstošiem saglabāšanas pasākumiem;

17. IAM: stiprināt globālās partnerības īstenošanas līdzekļus un atjaunot globālo partnerību ilgtspējīgai attīstībai

---

[1] Eiropas Parlamenta 2024. gada 7. februāra rezolūcija par Norvēģijas neseno lēmumu turpināt dziļjūras izrakteņu ieguvi Arktikā (OV C, C/2024/6333, 7.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6333/oj).

74. prasa ES turpināt atbalstīt un veicināt multilaterālismu un uzņemties globālu līderību progresa panākšanā IAM un Programmas 2030. gadam īstenošanā un starptautisko līgumu un nolīgumu, tādu kā Parīzes nolīgums un Konvencija par bioloģisko daudzveidību, kā arī reģionālo saglabāšanas iniciatīvu pastiprināšanā;

75. uzsver, ka pašreizējā sarežģītajā un nenoteiktajā ģeopolitiskajā vidē atkārtoti pausta stingra apņemšanās attiecībā uz IAM būs skaidrs signāls partneriem visā pasaulē un atbalsts ES globālajai rīcībai; pauž bažas par to, ka IAM sasniegšanai trūkst investīciju 4 triljonu USD apjomā[1]; uzsver, ka ES apņemšanās sasniegt IAM būtu jāatbalsta ar vērienīgām finanšu saistībām nākamajā (2028.–2034. gada) DFS; prasa ES izmantot pastiprinātu pieeju attīstības sadarbībai un turpināt mobilizēt citus starptautiskos dalībniekus un iesaistīties konstruktīvā sadarbībā ar tiem, lai palielinātu ilgtspējīgu attīstības centienus un atbalstītu mieru, dzimumu līdztiesību un cilvēces attīstību;

76. atkārtoti apstiprina, ka OAP joprojām ir ļoti svarīgs publiskā finansējuma avots un nozīmīgs instruments nabadzības mazināšanai, nevienlīdzības problēmas risināšanai un vismazāk aizsargāto kopienu atbalstīšanai, jo īpaši nestabilās un konfliktu skartās valstīs, kā arī VAV;

77. pauž nožēlu par to, ka vairākas ES dalībvalstis ir samazinājušas OAP; aicina visas dalībvalstis un globālos partnerus saglabāt apņemšanos sniegt OAP kā vienu no savas attīstības politikas pamatpīlāriem un nodrošināt, ka tiek atvēlēts pietiekams finansējums tam, lai izpildītu saistības 0,7 % no nacionālā kopienākuma tērēt OAP un 0,2 % — VAV paredzētai OAP; turklāt uzsver, ka, neraugoties uz bērnu ievērojamo īpatsvaru OAP saņemošo valstu iedzīvotāju kopskaitā, bērniem pašlaik ir paredzēti tikai 12 % no OAP; prasa likvidēt šķēršļus — tostarp administratīvo slogu —, lai palīdzība varētu sasniegt vismazāk aizsargātās kopienas;

78. prasa ES pastiprināt savu lomu lielāku attīstības un humanitārajai palīdzībai paredzētu finansiālo saistību uzņemšanās atbalstīšanā starptautiskā līmenī, tostarp attiecībā uz IAM un Parīzes nolīgumu, un jo īpaši atbalsta sniegšanā pielāgošanās klimata pārmaiņām īstenošanai un noturības palielināšanai vismazāk aizsargātajos reģionos, tostarp mazajās salu jaunattīstības valstīs (MSJV) un VAV; turklāt aicina ES nodrošināt, ka tiek sasniegti klimata finansējuma mērķrādītāji un ka tiem tiek piešķirta prioritāte daudzpusējās sarunās un globālajās partnerībās; uzsver, ka ES ekonomisko interešu atbalstīšanai būtu jāietver arī stabilu partnerību izveide, vadoties pēc savstarpējām interesēm, un ka visi ES ārpolitikas virzieni būtu jānostiprina plašākā Programmas 2030. gadam satvarā,

---

1 https://unstats.un.org/sdgs/report/2024/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2024.pdf.

savukārt ES attīstības politikai un ES OAP izmantošanai arī turpmāk vajadzētu būt centrētai uz nabadzības mazināšanu, kā to noteikusi ESAO Attīstības palīdzības komiteja;

79. uzsver steidzamo nepieciešamību novērst globālo dienvidu valstu nepietiekamo pārstāvību globālajā pārvaldībā un veicināt iekļaujošāku starptautisko finanšu arhitektūru; uzskata, ka dienvidu-dienvidu un trīspusējai sadarbībai ir izšķiroši svarīga nozīme Programmas 2030. gadam īstenošanā;

80. uzstāj uz ANO kā tādas daudzpusējas sistēmas centrālā elementa būtisko nozīmi, kuras mērķis ir izveidot mierīgu, taisnīgu, vienlīdzīgu, iekļaujošu un uz noteikumiem balstītu globālu sistēmu, kas darbojas visu labā un nevienu neatstāj novārtā; šajā sakarā pauž atbalstu ātrām un efektīvām ANO Drošības padomes reformām; vērš uzmanību uz steidzamo nepieciešamību pārskatīt un reformēt globālo starptautiskās attīstības sadarbības pārvaldību, jo īpaši, ņemot vērā to, ka vairākas valstis ir samazinājušas globālajai palīdzībai paredzēto finansējumu; uzsver, ka, veicot starptautiskās finanšu sistēmas reformas, būtu jābalstās uz atjaunotu apņemšanos attiecībā uz multilaterālismu;

81. uzsver, ka izšķiroši svarīga loma ir daudzu ieinteresēto personu partnerībām un vietējo pašpārvaldes iestāžu, pilsoniskās sabiedrības un jauniešu un sieviešu pārstāvju būtiskai iesaistei IAM mērķrādītāju sasniegšanā un pirmiedzīvotāju un vietējo kopienu pilnīgai un efektīvai līdzdalībai globālās partnerībās saskaņā ar ANO Deklarāciju par pirmiedzīvotāju tiesībām; uzsver arī nepieciešamību pēc jauniešu vadītām iniciatīvām, jo īpaši globālajos dienvidos un klimata pārmaiņu skartajos reģionos;

82. atzīst pilsoniskās sabiedrības organizāciju būtisko un daudzpusīgo lomu progresa panākšanā IAM īstenošanā, izmantojot vietēji vadītas, apstākļiem atbilstošas stratēģijas, kas palielina vietējo dalībnieku iespējas un nodrošina daudzveidīgu un iekļaujošu līdzdalību visos sabiedrības līmeņos; šajā sakarā prasa ciešāk iesaistīt mazaizsargātas kopienas ar IAM saistītu politiku izstrādē un to īstenošanas uzraudzībā un pastiprināt sadarbību, līdzekļu mobilizāciju un daudzu ieinteresēto personu līdzdalību, lai virzītos uz priekšu IAM sasniegšanā; uzstāj, ka ir nepieciešama pilsoniskā sabiedrības līdzdalība un pilsoniskā telpa, lai nepieļautu publisko līdzekļu izmantošanu represīvu režīmu finansēšanai; uzsver — lai nodrošinātu pilsoniskās sabiedrības efektīvu līdzdalību politikas veidošanā, ir nepieciešama piekļuve strukturālam finansējumam;

83. prasa labāk uzraudzīt IAM īstenošanu reģionālā un vietējā līmenī, tostarp, atbalstot brīvprātīgu vietējo pārskatu sagatavošanu; uzsver, ka ir svarīgi uzlabot ticamu datu pieejamību un vākt un izmantot pēc ienākumiem, vecuma, dzimuma, invaliditātes un ģeogrāfiskās atrašanās vietas iedalītus datus; uzsver arī nepieciešamību

modernizēt statistiku un pastiprināt ar datiem saistītās spējas veidošanu globālo dienvidu valstīs;

84. prasa ES un tās dalībvalstīm atbalstīt jaunattīstības valstu, jo īpaši to, kuras atrodas globālajos dienvidos, parāda sloga atvieglošanu un parāda pārstrukturēšanu, ņemot vērā ANO tirdzniecības un attīstības principus attiecībā uz atbildīgas valstu veiktas aizdošanas un aizņemšanās veicināšanu; turklāt prasa veikt visaptverošas globālo finanšu institūciju, tostarp daudzpusējo attīstības banku, reformu, lai palielinātu to darba efektivitāti, objektivitāti un atbildību atbalsta sniegšanā IAM īstenošanai; uzsver, ka lielāka uzmanība būtu jāpievērš esošajiem instrumentiem un attīstības bankām, tādām kā Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka;

85. uzsver nepieciešamību Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu "Eiropa pasaulē", tostarp *Global Gateway* programmas, saskaņot ar IAM, Parīzes nolīgumu un cilvēces attīstības rādītājiem; prasa Parlamentam vairāk iesaistīties un uzņemties aktīvāku lomu *Global Gateway* programmu rūpīgā pārbaudē, lai garantētu to efektivitāti un pienācīgu īstenošanu;

86. uzstāj, ka iniciatīvai *Global Gateway* ir nepieciešama stratēģiskāka un koordinētāka pieeja, kas ietvertu stingrus kritērijus attiecībā uz atbilstību IAM, Parīzes nolīguma mērķiem un ES pamatvērtībām, tostarp cilvēktiesībām, labai pārvaldībai, demokrātijai, pārredzamībai un vides ilgtspējai; atzīst iniciatīvas *Global Gateway* potenciālu veicināt ilgtspējīgu attīstību; uzsver, ka tās plānošanas procesam ir jābūt pārredzamam un ka ir jābūt skaidriem mehānismiem tās ietekmes uzraudzībai un izvērtēšanai;

87. vērš uzmanību uz nepieciešamību pēc skaidrākas saziņas un koordinācijas attiecībā uz *Global Gateway* projektiem un pēc šo projektu saskaņošanas ar esošo ES attīstības politiku; šajā sakarā uzsver, ka EIB būtu jāpastiprina sadarbība ar citām starptautiskām finanšu institūcijām un valstu attīstības bankām, lai maksimāli palielinātu savu intervences pasākumu ietekmi, vienlaikus nodrošinot, ka tās darbības pilnībā atbilst Parīzes nolīguma mērķiem un IAM;

88. vēlreiz stingri aicina Komisiju un dalībvalstis pastiprināt sadarbību ar partneriem cīņā pret organizēto noziedzību, korupciju, nelikumīgām finanšu plūsmām, kaitējošu nodokļu konkurenci, nodokļu apiešanu un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas; prasa pastiprināt sadarbību ar jaunattīstības valstīm nodokļu jautājumos, tostarp spējas veidošanas, digitalizācijas un to nodokļu sistēmas stiprināšanas jomā; atzinīgi vērtē to, ka ir ieviests starpvaldību process, lai pieņemtu ANO Konvenciju par nodokļiem kā jaunu globālu satvaru starptautiskai sadarbībai nodokļu jomā; uzsver progresīvas nodokļu uzlikšanas centrālo lomu ilgtspējīgas attīstības finansēšanai nepieciešamo ieņēmumu nodrošināšanā; atbalsta G20 valstu finanšu

ministru lēmumu nodrošināt efektīvu nodokļa uzlikšanu personām ar īpaši augstu neto aktīvu vērtību;

Nākotnes izredzes

89. atkārtoti norāda, ka IAM ir vienīgais globāli saskaņotais un visaptverošais mērķu kopums, kas attiecas uz būtiskajām problēmām, ar kurām saskaras gan attīstītās, gan jaunattīstības valstis, un ka tie ir vislabākais instruments šo problēmu pamatcēloņu novēršanai; uzsver, ka Programmas 2030. gadam īstenošana ir atkarīga no globālās sadarbības un pastiprinātas un paātrinātas visu dalībnieku rīcības; aicina ES rīkoties vēl apņēmīgāk un uzņemties vadību progresa panākšanā piecos gados, kas atlikuši līdz termiņam, proti, 2030. gadam, lai paātrinātu negatīvo tendenču maiņu un nodrošinātu taisnīgāku, mierīgāku un ilgtspējīgāku nākotni visiem;

90. uzsver, ka politikas saskaņotība attīstībai ir saistošs pienākums saskaņā ar LESD 208. pantu un ka tās mērķis ir ilgtspējīgas attīstības ekonomisko, sociālo un vides dimensiju integrēt visos politikas veidošanas cikla posmos, lai veicinātu politikas jomu sinerģiju, nosakot un saskaņojot iespējamos kompromisus, kā arī pievēršoties ES politiku netiešajai ietekmei starptautiskā mērogā;

91. vērš uzmanību uz IAM sniegto iespēju veicināt ilgtspējīgas un uz labklājību un cilvēkiem orientētas ekonomikas izveidi; uzsver nepieciešamību pēc visaptverošas pieejas, kas nodrošinātu ilgtermiņa ilgtspēju un labklājību pēc 2030. gada atbilstoši dažādu valstu atšķirīgajām vajadzībām un apstākļiem;

92. atzinīgi vērtē Nākotnes paktu, kas paredz 56 darbības, lai paātrinātu un finansētu ilgtspējīgu attīstību, nodrošinātu to, ka tehnoloģija sniedz labumu cilvēkiem un planētai, ieguldītu jauniešos, atbalstītu cilvēktiesības un dzimumu līdztiesību un pārveidotu globālo pārvaldību; prasa Nākotnes samita laikā uzņemtās un Nākotnes paktā atspoguļotās saistības pārvērst konkrētās darbībās un izmērāmos mērķrādītājos; mudina ANO sākt izstrādāt visaptverošu stratēģiju laikposmam pēc Programmas 2030. gadam īstenošanas, kuras pamatā būtu globāla apņemšanās attiecībā uz ilgtspējīgu attīstību;

93. atzinīgi vērtē Ceturtās Starptautiskās konferences par attīstības finansēšanu, kas notika Seviļā, iznākumu kā nozīmīgus centienus reformēt starptautisko finanšu arhitektūru, risināt aizņemšanās izmaksu jautājumu un palielināt investīcijas, lai samazinātu ilgtspējīgai attīstībai nepieciešamā finansējuma deficītu;

94. prasa īstenot plānus ar konkrētu grafiku IAM sasniegšanai līdz 2030. gadam un noteikt vērienīgus mērķrādītājus laikposmam pēc 2030. gada; šajā sakarā aicina Komisiju rādīt piemēru un izstrādāt visaptverošu stratēģiju, to papildinot ar strukturētu IAM īstenošanas

plānu, kurā iekļauti skaidri un konkrēti mērķrādītāji; turklāt prasa, lai nākamā ES daudzgadu finanšu shēma pilnībā atbilstu IAM;

95. atzinīgi vērtē ES pirmo brīvprātīgo pārskatu par IAM īstenošanu 2023. gadā; uzskata, ka tā secinājumus var izmantot kā labu pamatu visaptverošai ES stratēģijai IAM jomā, kurai būtu jāietver atjaunināta uzraudzības sistēma, kas ņem vērā ES iekšējo un ārējo ietekmi uz IAM procesu; uzstāj, ka šādi pārskati ir jāsagatavo regulāri un ka to secinājumi ir jāņem vērā Komisijas priekšlikumos;

96. uzskata, ka panākumi IAM īstenošanā būtu jāpadara redzami un būtu jāizmanto kā pamats ar IAM sasniegšanu saistītās paraugprakses formulēšanai; šajā sakarā uzsver, ka liela nozīme ir iekļaujošai digitalizācijai — tostarp attiecībā uz MI —, pamatojoties uz globālo digitālo paktu; atzinīgi vērtē 2025. gada pārskatu par cilvēces attīstību, kurā galvenā uzmanība veltīta šim jautājumam;

°

° °

97. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, ANO ģenerālsekretāram un ANO Ģenerālās asamblejas priekšsēdētājam.